

အရင်းအနှီးချေးကွက်နှင့် စီးပွားရေး ပုံစံသစ်

မုက်မှောက်စီးပွားရေးလောကအကြောင်း
တစေ့တစောင်း ဆောင်းပါးများ

မောင်တိုင်ပင်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ မဝေးသေးသော အတိတ်ကာလမှ စီးပွားရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတို့နှင့် ပတ်သက်သော အဖြစ်အပျက်များအပေါ်တွင် ထိထိမိမိ ပြန်လည်ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကာ မျက်မှောက်ကာလ အကျိုးအတွက် အကြံပြု ရေးသားထားသော ဆောင်းပါးများ စုစည်းမှု။

အိမ်ဈေး မြေဈေးတွေ အဆမတန် ဈေးမြင့်နေချိန်၊ ဘဏ်တိုးနှုန်းကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းတွေအတိုင်း လျော့ချသင့်တယ်လို့ ဆိုနေကြချိန်မှာ ငွေပိုငွေလုံရှိပြီး စီးပွားရေးလည်း မလုပ်တတ်၊ အပြင်မှာ ငွေချေးပြန်ရင်လည်း လိမ်သူကောက်သူတွေက များနေတော့ မလုပ်တတ်မကိုင်တတ်တဲ့ လူလတ်တန်းစား ပြည်သူတွေများမှာ အခု ပေါ်လာတဲ့ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီများက ရောင်းချမယ်လို့ ကြေညာထားတဲ့ ရှယ်ယာတွေကို ဝယ်ရမှာလား၊ စိတ်ချရပါ့မလား၊ နှစ်ကုန်ရင် dividend ဘယ်လောက်ရမှာလဲ စတဲ့ မေးခွန်းတွေကိုပဲ မေးလာကြပါတယ်။

ဘယ်အများပိုင်ကုမ္ပဏီက ရှယ်ယာဝယ်သင့်သလဲ မှ

မောင်တိုင်ပင်တို့ နိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပိုင်းကို ကြည့်လိုက်ရင် အဟန့်အတား သဖွယ် ဖြစ်နေတာက မြေဈေးကြီးနေတာပါ။ စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ်ရဲ့ ရာခိုင်နှုန်း တော်တော်များများကို မြေအတွက် ကုန်ကျရမယ်ဆိုရင် ဘယ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူကမှ မလိုလားပါဘူး။ အစိုးရမြေလည်း ဈေးကြီးနေတယ်။ ပုဂ္ဂလိကပိုင် မြေတွေကလည်း ဈေးတွေ မတရား ခေါ်နေကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် မြေပိုင်ဆိုင်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံရေး ခြေထိုးမှုတွေလည်း ရှိတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေအနေနဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေ အနည်းနဲ့ အများ ရှိကြပါတယ်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ဝင်လာစေချင် မှ

စီးပွားရေး ပညာရှင်တွေ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း ပညာရှင်တွေဟာ မြန်မာလုပ်ငန်းရှင်တွေ သိရှိနေအောင် အမြင်အယူအဆတွေ ရေးသားသင့်ပါတယ်။ မြန်မာမှာ လာရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့် နိုင်ငံရဲ့ ငွေရေးကြေးရေး ပေါ်လစီတွေ၊ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေ ကြမှုတွေကို စုံစမ်းလေ့လာထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာ့စီးပွားရေး တစ်ခုတည်း မှ

□ အချို့သော လုပ်ငန်းတွေကို အစိုးရအနေနဲ့ တရားဝင်လုပ်ခွင့်ပြုလိုက်တော့ တရားဝင်လမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်လာတာလည်း တွေ့ရပါတယ်။ တချို့ကတော့ စီးပွားရေးကျင့်ဝတ် မရှိကြတာပါ။ အခွန်မပေးလိုတာ တစ်ခုတည်းနဲ့ တရားမဝင် ကုန်သွယ်မှုကို လုပ်ကြတာပါ။ အခွန် မပေးရတဲ့အခါ ပြည်တွင်းအရောင်းအဝယ်မှာ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းအား တက်လာနိုင်တော့ တရားဝင် လုပ်နေသူတွေတောင် တရားမဝင်လမ်းကြောင်းကို လျှောက်ချင်ကြတယ်။

စီးပွားရေးကျင့်ဝတ် မှ

□ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုဥပဒေ အပါအဝင် ဥပဒေတွေ အားလုံး တည်ငြိမ်မှု ရှိအောင် လုပ်ရမယ်။ ကံကောင်းတာက ကိုလိုနီလက်ထက်က ရေးဆွဲထားတဲ့ ဥပဒေတချို့ ဆိုရင် နည်းနည်းပဲ ပြင်ရမယ်။ ဗြိတိသျှလက်ထက်ကတည်းက ဥပဒေတွေ ရှိတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ဥပဒေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် နိုင်ငံတကာက အထင်ကြီးမှုတော့ ရှိကြပါတယ်။ corporate lawyer တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်မှာ များများ ထွက်လာအောင် လုပ်ဖို့ လိုမယ်နဲ့ တူတယ်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာ ကောင်းတဲ့ ဥပဒေပညာရှင်တွေ များများ လိုပါတယ်။

စီးပွားရေးကို ဖွေနှောက်ကြည့်ရှုခြင်း မှ

□ စီးပွားရေးသမားတွေထဲမှာ ရှိတဲ့ စုန်းပြုသူတွေဟာ အာဏာပိုင်တွေ ဆီကို အမျိုးမျိုးသော သတင်းမှားတွေကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ ပို့ခဲ့ကြတာကြောင့် ကုန်သွယ်မှုလုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ barriers တွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ပေါ်လာတယ်။ ဒီတော့ အများစုအနေနဲ့ လုပ်ငန်းအဆင့်တိုင်းလိုလိုမှာ လုပ်ရကိုင်ရတာ ကျပ်ညပ်ကုန်ပြီး transaction cost တွေ တက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒီအထဲမှာ အာဏာပိုင်တွေနဲ့ နီးစပ်တဲ့ ခရိုနီအုပ်စုတွေ မပါပါဘူး။

ခရိုနီလား၊ တိုင်းရင်းသား လုပ်ငန်းရှင်လား မှ

□ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကြရာမှာ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းတွေအတိုင်း ဖြစ်မလာသေးပါဘူး။ ကုမ္ပဏီရဲ့ Board of Director ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ပဲ ရှယ်ယာရောင်းချတာ၊ Prospectus တွေ တင်ပြတာတွေကိုသာ ပြည်တွင်းရှိ law firm, audit firm တွေရဲ့အကူအညီတွေနဲ့ပဲ ဆောင်ရွက်နေတာ ဖြစ်ပြီး စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်းပေါ်ထွက်လာခြင်း မရှိသေးပါ။ ပြည်တွင်းရှိ ပြည်သူတွေကလည်း တစ်ခါသေဖူးပြီ ဖြစ်လို့ အရင်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့ဖူးတဲ့ 'အင်' အများပိုင် ကုမ္ပဏီများ အဖြစ်မျိုးဆီ ရောက်နိုင်တာမို့ အဲဒီကုမ္ပဏီတွေဆီက ရှယ်ယာဝယ်ယူရေး ထင်သလောက် တက်မလာတဲ့အခါ အချင်းချင်း ဝယ်ယူတာ၊ လက်သိပ်ထိုး ဆောင်ရွက်တာတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ သိသာ မြင်သာ ပွင့်လင်းမှု မရှိလေလေ ပြည်သူ့ မယုံမရဲ ဖြစ်လေလေနဲ့ ဂျာအေး သူ့အမေရိုက်ကိန်း ဆိုက်နေနိုင်ပါတယ်။

ဘယ်အများပိုင်ကုမ္ပဏီက ရှယ်ယာဝယ်သင့်သလဲ မှ

□ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်စွာပင် စစ်အစိုးရ ခေါင်းဆောင်များကလည်း ကုန်သွယ်လယ်ယာ အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်နှင့် လယ်သမားများအပေါ် မသမာမှုများ ပြုလုပ်နေကြကြောင်း၊ လုပ်နေသည့် သာဓကများလည်း တွေ့ရှိနေသည်က တစ်ကြောင်း၊ ထိုစဉ်က ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေး ကျနေချိန် ဖြစ်ရာ ဆန်သင်္ဘောတစ်စီး တင်ပို့ရာမှ ရသော ဝင်ငွေသည် ကျောက်မျက်ပြပွဲတစ်ပွဲ လုပ်သလောက်ပင် မရတော့သည်က တစ်ကြောင်းကြောင့် ကုန်သွယ်လယ်ယာကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရန် အားသန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။

ကုန်သွယ်လယ်ယာကို ဖျက်သိမ်းခြင်း မှ

WISDOM HOUSE

စာအုပ် ၁၇၈

အရင်းအနှီးချွေးကွက်နှင့် စီးပွားရေး ပဲ့တင်သံ
 မျက်မှောက်စီးပွားရေးလောကအကြောင်း တစေ့တစောင်း
 ဆောင်းပါးများ

မောင်တိုင်ပင်

၁၃၀၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်

WISDOM HOUSE

☎ ၀၁-၅၄၅၀၃၆၊ ၀၉-၅၀၅-၈၅၃၃၀၊ ၀၉-၄၃၀-၄၁၈၅၇။
 wisdomhouse.mm@gmail.com

ပထမအကြိမ်
အုပ်ရေး
ထုတ်ဝေသူ

အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်။

၅၀၀

ဦးမောင်မောင်

Wisdom House စာအုပ်တိုက် (မြ-၀၀၄၇၁)

အခန်း ၂၀၄၊ တိုက် ၈၇၅-၈၇၆

လက်ဝဲမင်းဒင်လမ်း၊ မေတ္တာညွန့်ရပ်ကွက်၊

တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးတင်အောင်ကျော်

စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက် (မြ-၀၀၄၁၁)

အမှတ် (၁၄၇)၊ (၅၁) လမ်း၊

ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

ကိုကြီးဌေး

အတွင်းအပြင်အဆင်

Wisdom House Team

တည်းဖြတ်

အေးကျော်မင်း

အတွင်းဖလင်

ထက်အာကာကျော်

စာအုပ်ချုပ်

ကိုနိုင် (ထိပ်တန်း)

တန်ဖိုး

ကျွန်ုပ်တို့၏ စာအုပ်များကို ဝယ်ယူရန်အတွက်
ကျွန်ုပ်တို့၏ ဝက်ဘ်ဆိုက်ကို ဖတ်ရှုပါ။

၃၃၀

တိုင်ပင်၊ မောင်

အရင်းအနှီးရေးကွက်နှင့် စီးပွားရေးပုံစံတင်သံ မျက်မှောက်စီးပွားရေးလောကအကြောင်း
တစေ့တစောင်း ဆောင်းပါးများ/မောင်တိုင်ပင် - ရန်ကုန်။

Wisdom House စာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၁၆။

၁၅၆ စာ၊ ၁၃ x ၂၀.၅ စင်တီ။

(၁) အရင်းအနှီးရေးကွက်နှင့် စီးပွားရေးပုံစံတင်သံ မျက်မှောက်စီးပွားရေးလောကအကြောင်း
တစေ့တစောင်း ဆောင်းပါးများ

မောင်တိုင်ပင်

အဖ ဦးချမ်းမြ (မြကေတု)၊ အမိ ဒေါ်ခင်မေတို့မှ မန္တလေးမြို့တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း စာမေးပွဲကို မန္တလေးမြို့ စိန့်ပီတာ အထက်တန်းကျောင်း [ယခု အထက (၉)၊ မန္တလေး] မှ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်မှ ဘီအီး (စက်မှု) ဘွဲ့နှင့် ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ Cranfield Institute of Technology, Bedford မှ M.Sc Agri: Engg (Grain Storage & Processing Option) ဘွဲ့လွန် ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၁-၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ India Institute of Technology (Kharapur) ၌ Rice Milling Engineers' Training Course သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန ကုန်သွယ်ရေး (၁) ကြိတ်ခွဲစက်ဌာန၌ လက်ထောက်အင်ဂျင်နီယာအဖြစ် စတင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ စစ်ကိုင်း သီးနှံဆိုင် တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်းတွင် တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း ခံရသည်။ ၁၉၇၆-၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်ရေး (၁) သန်လျင်ဇုန်ဆန်စက်လုပ်ငန်းများ ကြီးကြပ်ရန် လက်ထောက်အင်ဂျင်နီယာ၊ ၁၉၈၁-၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်/လယ်ယာ ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်နည်းပညာ အသုံးချဌာနသုတေသန အင်ဂျင်နီယာ၊ ၁၉၈၆-၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်/လယ်ယာ ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်နည်းပညာ အသုံးချဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ၁၉၉၈-၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ကုန်ဝယ်ကုန်ရောင်းဌာနနှင့် ပြည်ပပို့ကုန်ဌာနများ၏ လက်ထောက်အထွေထွေမန်နေဂျာနှင့် ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာ၊

၂၀၀၃-၂၀၀၄ ခုနှစ် တွင် ပြည်ပပို့ကုန်လုပ်ငန်းဌာန အထွေထွေမန်နေဂျာ၊
၂၀၀၄-၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ကုန်သွယ်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာန ဒုတိယ ညွှန်
ကြားရေးမှူးချုပ်အဖြစ် အဆင့်ဆင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ထို့နောက် ၂၀၀၈-၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်
ရေး ဝန်ကြီးဌာန အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်၊ ၂၀၀၅-၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသား
များဘဏ် လီမိတက် ဒါရိုက်တာနှင့် မန်နေဂျင်း ဒါရိုက်တာအဖြစ် ဆောင်
ရွက်ခဲ့သည်။ စီးပွားရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထုတ်ဝေ
သော ကော့မာ့စ်ဂျာနယ်တွင်လည်း အတိုင်ပင်ခံ အယ်ဒီတာအဖြစ် ၂၀၀၀
ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၀၉ ခုနှစ်အထိ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်သော Post Harvest Technology
Project, FAO/UNDP funded Project ၏ National Co-ordinator အဖြစ်
၁၉၈၆ မှ ၁၉၉၁ ခုနှစ်အထိ လည်းကောင်း၊ The China-ASEAN Expo
Organising Committee ၏ Vice Secretary General အဖြစ် ၂၀၀၃ မှ
၂၀၀၉ အထိ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဆက်လက်၍ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ Universal Link Services
Co., Ltd. (business consultancy) တွင် Chairman ၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ ယခု
အထိ မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးလုပ်ငန်းအသင်းချုပ်တွင် အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်နှင့်
Myanmar Development Partners (Micro-Financing) တွင် Director
အဖြစ် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်မှ ချီးမြှင့်သော စီမံထူးချွန် (တတိယဆင့်) ကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်
တွင် ရရှိခဲ့သည်။

အမည်ရင်း ဦးမျိုးဦး ဖြစ်သည်။

မာတိကာ

□ စာရေးသူ၏ အမှာစာ	က
၁။ ဘဏ်အကြောင်း ငွေကြေးအကြောင်း	၁
၂။ စီးပွားရေးအပိုင်းက role model	၄
၃။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုမှာ အမြင် မတူခြင်း	၆
၄။ ဘဏ်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း	၈
၅။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု တကယ် စီးဝင်လာချင်ပါသလား၊ ဒါတွေ ပြင်ပါ	၁၂
၆။ ဘယ်အများပိုင်ကုမ္ပဏီက ရှယ်ယာ ဝယ်သင့်သလဲ	၁၈
၇။ FDI တွေ မလာဘဲ ဘာကြောင့် စောင့်ကြည့်နေတာလဲ	၂၅
၈။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ဝင်လာစေချင်	၂၉
၉။ စီးပွားရေးကို မွေနှောက်ကြည့်ရှုခြင်း	၃၅
၁၀။ စင်ကာပူနိုင်ငံနှင့် သူ့စီးပွားရေးအမြင်	၄၁
၁၁။ အများပိုင် ကုမ္ပဏီနှင့် အရင်းအနှီးဈေးကွက်	၄၉
၁၂။ အများပိုင် ကုမ္ပဏီနှင့် အရင်းအနှီးဈေးကွက် (၂)	၅၆
၁၃။ ခရိုနိုလာ၊ တိုင်းရင်းသား လုပ်ငန်းရှင်လား	၆၂
၁၄။ ရွှေမယ်၊ ပြင်မယ်၊ ပြောင်းမယ်	၆၇
၁၅။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဘာကြောင့် မလာသလဲ	၇၁
၁၆။ Pareto principle 80:20 theory	၇၉
၁၇။ တရုတ်နှင့် မြန်မာ စီးပွားရေး ဆက်ဆံမှု တစေ့တစောင်း	၈၂
၁၈။ ငွေကြေးကဏ္ဍနှင့် သူတို့အမြင်များ	၈၈
၁၉။ ဘဏ်အတိုးနှုန်း	၉၂

၂၀။ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ	၉၄
၂၁။ စီးပွားရေး ပဲ့တင်သံ	၉၈
၂၂။ ငွေကြေးပြဿနာနှင့် ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့မှုများ	၁၀၁
၂၃။ ငွေရေးကြေးရေး ဂယက်ထမှု	၁၀၇
၂၄။ ဘဏ်များအတွက် စိန်ခေါ်မှု	၁၁၁
၂၅။ မြန်မာ့စီးပွားရေး တစ်စေ့တစ်စောင်း	၁၁၄
၂၆။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဘဏ်များနှင့် on line banking	၁၁၉
၂၇။ စီးပွားရေး ပဲ့တင်သံများ	၁၂၄
၂၈။ ငွေလား စီးပွားရေးကျင့်ဝတ်လား	၁၂၈
၂၉။ စီးပွားရေးကျင့်ဝတ်	၁၃၁
၃၀။ အစိုးရရဲ့ ဆန်ရောင်းအတွေ့အကြုံ	၁၃၆
၃၁။ ကုန်သွယ်လယ်ယာကို ဖျက်သိမ်းခြင်း	၁၄၀

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

မြန်မာနိုင်ငံမှာ အင်တာနက် စတင် ခေတ်စားလာခဲ့တဲ့ ၂၀၀၅ ခုနှစ် လောက်ကစပြီး အင်တာနက် အသုံးပြုသူ တချို့က ကိုယ်ပိုင်ဘလော့ဂ် တွေ တည်ဆောက်ပြီး စာစုတွေ ရေးသား လွှင့်တင်လာခဲ့ကြပါတယ်။ စတင်အသုံးပြုခဲ့စဉ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ပဲ အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာဘာသာ ဇော်ဂျီဖောင့် ပေါ်လာခဲ့တဲ့ ၂၀၀၆ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းက စပြီး မြန်မာစာရေးဆရာတချို့ဟာ အင်တာနက်နဲ့ အကျွမ်းတဝင် ရှိ လာပြီးတော့ ကိုယ်ပိုင် ဘလော့ဂ် (blog) တွေ တည်ဆောက်ပြီး ကောင်း နိုးရာရာ အကြောင်းအရာတွေကို ဘလော့ဂ်တွေပေါ်ကနေ လွတ်လွတ် လပ်လပ် ရေးသားတင်ပြကြပါတယ်။ ဘလော့ဂ် စတင် ရေးသားစဉ်က သက်ဆိုင်ရာကနေ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်မှု ရှိ မရှိ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် စောင့်ကြည့်မှုတွေ ရှိနေခဲ့တာကြောင့် နိုင်ငံရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်း အရာတွေကို ရှောင်ရှား ရေးသားခဲ့ကြရပါတယ်။

ဒါ့အပြင် Facebook, Twitter စတဲ့ လူမှုမီဒီယာတွေ ရေပန်းစားလာ တဲ့အခါ ပြည်သူတွေဟာ ကိုယ်ပိုင်အကောင့်တွေ ဖွင့်ပြီး အကြောင်း အရာ ပေါင်းစုံကို ရေးသား တင်ပြလာကြပါတယ်။ စာရေးသူဟာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်ကစပြီး 'မောင်တိုင်ပင်၏ အတွေးပုံရိပ်' လို့ အမည်ပေးပြီး ဘလော့ဂ် တစ်ခုကို 'နိုင်ငံတော်အသစ် တည်ဆောက်နေချိန်မှာ ပြုပြင်သင့်တာတွေ၊ ပြည်သူများအတွက် အနှောင့်အယှက် အဟန့်အတား ဖြစ်စေနိုင်တာ

mgyoe.com

တွေ၊ အခြားနိုင်ငံတွေက အတုယူစရာတွေ၊ မိမိစိတ်ခံစားချက်တွေ၊ အတွေ့အကြုံတွေကို မျှဝေပေးနိုင်ရေးအတွက် လွတ်လပ်စွာ ရေးသားဖော်ပြခွင့် ရှိနေသည့် ဘလော့ဂ်မှာ ရေးရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်' ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး ကောင်းနိုးရာရာ အကြောင်းအရာတွေကို ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်မှာ စာပေ စိစစ်ရေးဌာန ရှိနေသောကြောင့် ပြင်ပပုံနှိပ် မီဒီယာမှာ ရေးသားရတာထက် ဘလော့ဂ်မှာ ရေးသားရတာက ပိုမို လွတ်လပ်မှု ရှိတယ်လို့ ခံစားရမိပါတယ်။

ဘလော့ဂ်မှာ ရေးသားထားတဲ့ အကြောင်းအရာ ပေါင်းစုံ စာစု ၂၀၀ ကျော် ရှိတဲ့အနက် စီးပွားရေး၊ ငွေကြေး၊ စတော့အိတ်ချိန်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စတာတို့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆောင်းပါးပေါင်း ၃၁ ပုဒ်ကို စုစည်းတည်းဖြတ်ပြီး ပုံနှိပ်မီဒီယာအနေနဲ့ ထုတ်ဝေလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ 'ဖော်ပြပါ ဆောင်းပါး ၃၁ ပုဒ်ဟာ ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်ကနေ ၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း 'မောင်တိုင်ပင်၏အတွေးပုံရိပ်' ဘလော့ဂ်မှာ ရေးသားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခင်အစိုးရ အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ စီးပွားရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဝေဖန် အကြံပြု ရေးသားထားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် အတိတ်ကာလရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကနေ သင်ခန်းစာ ရယူ မှီငြမ်းကိုးကားနိုင်ကြမယ် ဆိုရင် ထုတ်ဝေရကျိုးနပ်ပါတယ်။

ယခင်အစိုးရလက်ထက်အတွင်း စီးပွားရေး၊ ငွေကြေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကဏ္ဍတွေမှာ တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ ရှိပေမဲ့လည်း သိသာထင်ရှားတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွေကတော့ အကန့်အသတ်နဲ့သာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ငါးနှစ်တာကာလရဲ့ ရှေ့ပိုင်းကာလ တိုးတက်မှုက မြန်ဆန်သလို ရှိခဲ့ပေမဲ့ နောက်ပိုင်း နှေးကွေးသွားခဲ့ပါတယ်။

ရန်ကုန် စတော့အိတ်ချိန်းကို မကြာခင်ကာလကမှ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပေမဲ့လည်း ပြည်သူ့အများစုက အသစ်အဆန်း ဖြစ်နေတာကြောင့် စိတ်ပါဝင်စားမှု မြင့်တက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြည်သူ့အများစုဟာ စတော့အိတ်ချိန်း သဘောတရားကို အမှန် နားလည်သဘောပေါက်လို့ မဟုတ်ဘဲ အများ လုပ်သလို လိုက်လုပ်နေကြတာ

ကြောင့် စတော့အိတ်ချိန်း သဘောတရားတွေကို ပြည်သူလူထုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောက်ရှိစေဖို့ ယခုထက် ပိုမို လုပ်ဆောင်ပေးဖို့ လိုအပ်နေပါသေးတယ်။

အလားတူ နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ငွေကြေးကဏ္ဍ ဟာ အရေးကြီးတဲ့ အပိုင်းက ပါဝင်လျက်ရှိရာမှာ ဘဏ်လုပ်ငန်းတွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေးဟာ အိုင်စီတီလိုပဲ အခြေခံ အဆောက်အအုံတွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအပေါ် များစွာ မူတည်လျက် ရှိနေပါတယ်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အင်တာနက် အဆက်အသွယ်တွေ တိုးတက်ကောင်းမွန် လာတာနဲ့အမျှ ပြည်သူလူထုအကြား မိုဘိုင်းဖုန်းတွေကတစ်ဆင့် အင်တာနက် အသုံးပြုသူ များပြားလျက်ရှိရာမှာ သာမန် လူတန်းစားတွေတောင် မှ Facebook လို လူမှုမီဒီယာတွေကို အသုံးများလာနေတာ တွေ့ရပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ အခြေခံ အဆောက်အအုံတွေ၊ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်တွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေးကို တစ်ဖက်က ဆောင်ရွက် လျက် ရှိတာကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေလည်း တစ်စတစ်စ ဝင်ရောက်လာလျက် ရှိနေပါပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ 'Doing business in Myanmar' လုပ်ငန်း အခြေအနေဟာ နှစ်စဉ် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ တွေအကြား အဆင့် တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် တိုးတက်လျက်ရှိနေတာမို့ လုပ်ငန်း ချောမွေ့မြန်ဆန်မှု ရှိစေရေးအတွက် ပြည်တွင်းမှာ ရှိတဲ့ သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေရဲ့ လုပ်နည်းစနစ် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုတွေကလည်း အရေးပါလှပါတယ်။

ပြည်တွင်း စာဖတ်အား နည်းနေတဲ့အချိန်၊ လူမှုမီဒီယာတွေမှာ ရွေးချယ်ဖတ်ရှုဖို့ အကြောင်းအရာပေါင်းစုံ ရှိနေချိန်မှာ ဒီစာအုပ် ထုတ်ဝေခြင်းဟာ စွန့်စားမှုတစ်ခု ပြုလုပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေမဲ့ နိုင်ငံတော် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပြည်သူအားလုံး တက်ညီလက်ညီ စိတ်အား ထက်ထက်သန်သန် ဆောင်ရွက်နေချိန်မှာ အကန့်တစ်ကန့်အနေနဲ့ ပါဝင်ရတဲ့ အတွက် နှစ်ထောင်းအားရ ရှိမိပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါတယ်။

မောင်တိုင်ပင်

ဘဏ်အကြောင်း ငွေကြေးအကြောင်း

ကျွန်တော်ဘဏ်လုပ်ငန်းကနေ ပင်စင် ယူခဲ့တာ ၂၀၁၂ ကတည်းကပါ။ နှစ် အနည်းငယ်အတွင်း ကျွန်တော် လုပ်ခဲ့တဲ့ ဘဏ် အပါအဝင် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွေ က တစ်ဟုန်ထိုး ဖြစ်လာတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဘဏ် ဆိုတာ အိုင်တီနဲ့က ဒဂါး ပြားက ခေါင်းနဲ့ ပန်းလိုပါပဲ။ အိုင်တီ မပါဘဲ ဘဏ်တွေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးဖို့ ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ MPU စလုပ်တော့ လည်း မြန်မာပြည်ရဲ့ အိုင်တီ ဘယ် လောက် ခိုင်မာမှု ရှိသလဲ ဆိုတဲ့ အချက် ပေါ် မူတည်လိမ့်မယ်လို့ ဘဏ်အသင်း အစည်းအဝေးတွေမှာ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ကျွန်တော့် အယူအဆကတော့ စလုပ်ထားနိုင်ရင် တော့ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ အခြေခံ အဆောက်အအုံတစ်ခု တည်ထောင်ဖို့ ဆိုတာ လွယ်တာမှ မဟုတ်တာကိုး။ Hardware တွေ လက်ထဲ ရောက်နေပါ

ခရိုနိုဘဏ်တွေကို
ထိန်းရခက်နေပြီလား။
စာရင်း နှစ်ပျိုး-သုံးပျိုး ထားတတ်
တဲ့ မြန်မာ့စီးပွားရေးလောကမှာ
နိုင်ငံတကာစံတွေ ဝင်အောင်
အတော် လုပ်ယူရဦးမှာပါ။
မြန်မာစတော့အိတ်ချိန်းကိုတော့
လူတိုင်း ပျော်လင့်ကြတယ်။

စေ၊ Software ကတော့ ရောက်ရားပဲလို့ သဘောထားခဲ့ပါတယ်။ MPT ကို ကျော်လို့မှ မရတာကိုး။ သူတို့ လုပ်ပေးနိုင်သလောက်ပဲပေါ့။ ဥပမာ ပြောရရင် ၂၀၁၄ မော်ဒယ် ကားအသစ်ကြီး ဖြစ်ပါစေ၊ အော့တိုနံ ၉၀ ပဲ ရှိတဲ့ ဓာတ်ဆီပဲ ထည့်သုံးနိုင်တယ် ဆိုရင် ကားက အသစ် ဖြစ်ပေမဲ့ စွမ်းအားပြည့် သုံးနိုင်မှာတော့ မဟုတ်ဘူးလေ။

အခုလည်း ၂၀၁၆ သာ ရောက်လာတယ်၊ credit card, debit card တွေ၊ ATM တွေ၊ POS တွေ၊ mobile banking တွေနဲ့ ဖြစ်နေပေမဲ့ ဘဏ်တိုင်း လိုလို ပြဿနာတွေကတော့ အနည်းအများ ရှိနေတာပါ။ ကျွန်တော် နားမလည် နိုင်တာကတော့ တိုင်းပြည်အနေနဲ့ ပြန်လည် တည်ထောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွေ လုပ်နေပေမဲ့ စီးပွားရေးမှာ အရေးပါတဲ့ အိုင်တီအပိုင်းကို ဘာကြောင့် တိုး တက်သထက် တိုးတက်လာအောင် မလုပ်ကြသလဲ ဆိုတာ နားမလည်နိုင် လောက်အောင်ပါပဲ။ ဗဟိုဘဏ် သီးခြား ရပ်တည်လာချိန်မှာ သူ လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကလည်း အတော် များသား။ ကျွန်တော် ဘဏ်နဲ့ ကင်းကွာသွားပြီး စလုံးမှာ နေပေမဲ့ စလုံးက ဘဏ်တွေ ဘာတွေ လုပ်နေသလဲ ဆိုတာ လေ့လာ ပါတယ်။ သူတို့မှာ banking products တွေ များပါတယ်။ profit margin နည်းနည်း လေးပေမဲ့လည်း လုပ်ကြတာပဲ။ မဟုတ်တာ လုပ်မိရင် အလျော် အစားက များတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံဗဟိုဘဏ်လိုပဲ MAS (Monetary Authority of Singapore) က စောင့်ကြည့်နေတာပါပဲ။

ရန်ကုန်မှာ ဘဏ်တစ်ခုက mobile money changer မော်တော်ကားတစ်စီး တွေ့လိုက်ပါတယ်။ money changer ကို mobile လုပ်ခွင့် ပြုလိုက်ပြီလား။ အဲဒီလို လုပ်ခွင့်ပြုရင်လည်း Financial Institution Law ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ စည်းကမ်းချက်တွေကော မပြင်သင့်ဘူးလား။

နောက်တစ်ခုက mobile banking ပေါ်လာတာကို မေးချင်ပါတယ်။ Financial Institution Law မှာ ခွင့်ပြုထားပြီလား။ တယ်လီနော့တို့၊ အောရီဒူး တို့လည်း mobile ဆက်သွယ်ရေးတွေ ကောင်းအောင် လုပ်ထားနိုင်တော့ သူတို့ ကလည်း mobile banking ကြော်ငြာဝင်ခဲ့ပါတယ်။ mobile banking ကို ဘဏ် တစ်ခုကဲ့သို့ လုပ်နိုင်ပြီလား။ လုပ်နိုင်ပြီ ဆိုရင်လည်း transparency ဖြစ်ဖြစ် ကြေညာပေးပါလား။ ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေပြီး ပြဿနာ ဖြစ်လာတော့မှ အရေးယူ ရရင် မကောင်းဘူး။ (ယခုအခါ ကြေညာပြီးသွားပြီလို့ သိရပါတယ်။) ဗဟိုဘဏ် က ပြားလိုက် ဘာတွေ လုပ်နိုင်တယ်။ specific ကိုတော့ range တစ်ခုထားပြီး

လုပ်နိုင်တဲ့ ဘောင် သတ်မှတ်ပေးထားရင်လည်း ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ time deposit လိုမျိုးပေါ့။ ဘဏ်လောကက လွတ်ထားလို့လည်း မရဘူး။ အပြိုင်အဆိုင်တွေ မဟုတ်လား။ penalty များများနဲ့ ထိန်းထားဖို့လည်း လိုပါတယ်။ အခုတော့ penalty ပေးတာတောင် မှိန်သွားပြီလား မသိပါ။ ဘဏ်တွေက ခရိုနီတွေ ထောင်ထားတာ များပါတယ်။ ဘဏ်လုပ်ငန်းတစ်ခုတည်း လုပ်ကြတာ မဟုတ် တဲ့အတွက် နိုင်ငံတကာစံနဲ့ ဆိုရင် အပြည့်အဝ ယုံကြည်ရဖို့ ခက်ပါတယ်။ ခရိုနီဘဏ်တွေကို ထိန်းရခက်နေပြီလား၊ စာရင်း နှစ်မျိုး-သုံးမျိုး ထားတတ်တဲ့ မြန်မာ့စီးပွားရေးလောကမှာ နိုင်ငံတကာစံတွေ ဝင်အောင် အတော် လုပ်ယူရဦး မှာပါ။

မြန်မာစတော့အိတ်ချိန်းကိုတော့ လူတိုင်း မျှော်လင့်ကြတယ်။ ပုဂ္ဂလိက သင်တန်းတွေ ဖွင့်တော့လည်း ဟုတ်တိပတ်တိ မဟုတ်ဘဲ စာအုပ် ရောင်းတာ လောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်လို့ သတင်းတွေ ကြားပါတယ်။ ဟိုတစ်နေရာက တာဝန် ရှိသူက တစ်စုံတစ်ခုကို ထွက်ပြောလိုက်။ နောက်တစ်ယောက်ကလည်း ရှေး ခေတ်က ဖြစ်ခဲ့တာ ထုတ်ပြောလိုက်နဲ့ ဒီအပိုင်းကို စိတ်ဝင်စားနေသူတွေက တော့ ဟုတ်နိုး ဟုတ်နိုးနဲ့ မျက်စိသူငယ်ကလေးနဲ့ပဲ နားထောင်နေရပါတယ်။ ငွေကြေးအပိုင်းဟာ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမှာ အရေးပါတယ်လို့ ဆိုနေ ပေမဲ့ ဝိုးတဝါးကြီး ဖြစ်နေဆဲပဲလို့ ဆိုလိုက်ပါရစေ။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၃-၄-၂၀၁၄]

စီးပွားရေးအပိုင်းက role model

သူဌေးသူကြွယ် ဖြစ်လာပြီ
 ဆိုကတည်းက
 ချမ်းသာလာအောင် လုပ်တတ်
 ကိုင်တတ်တယ် ဆိုတဲ့
 အရည်အချင်းတစ်ရပ် ရှိနေတယ်
 ဆိုတာကတော့ အသေအချာပါပဲ။
 သို့ပေမဲ့ လူငယ်တွေ
 အတုယူ အားကျစရာ
 လုပ်နည်းစနစ်တွေနဲ့တော့
 ပဟုတ်သေးဘူး ထင်ပါတယ်။

မောင်တိုင်ပင်တို့နိုင်ငံမှာ နိုင်ငံရေးနဲ့
 ပတ်သက်ရင် role model ကတော့
 အားလုံးသိတဲ့အတိုင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊
 သူ့ရဲ့သမီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်တို့
 ဖြစ်တယ် ဆိုတာ လူတိုင်းရင်ထဲမှာ ရှိကြ
 ပါတယ်။ စင်ကာပူမှာ ဆိုရင် လီကွမ်းယူ၊
 မလေးရှားမှာ ဆိုရင် မဟာသီယာတို့
 လည်း နိုင်ငံကို တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာ
 အောင် လုပ်နိုင်ခဲ့လို့ role model အနေ
 နဲ့ ရှိကြပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်အစိုးရ
 အုပ်ချုပ်တာက နှစ် ၅၀ လောက် ဆို
 တော့ နိုင်ငံရေးပိုင်းမှာ role model အနေ
 နဲ့ ပေါ်လာစရာအကြောင်း မရှိခဲ့ပါ။ မြန်
 မာစီးပွားရေးအပိုင်းမှာတော့ မျိုးဆက်
 သစ်လူငယ်တွေကို ပြောပြစရာ၊ ထောက်
 ပြစရာ role model ကို စဉ်းစားမရဘူး
 ဖြစ်နေတယ်။ အမေရိကန်မှာ ဆိုရင်
 Bill Gates တို့၊ Mark Zuckerberg တို့၊
 Donald Trump တို့ ရှိမယ်။ ဟောင်

ကောင်မှာ ဆိုရင် လီကားရှင်းတို့၊ တရုတ် ဆိုရင် တောင်ဂျက်မား၊ အင်္ဂလန် မှာ ဆိုရင် Virgin Atlantic သူဌေး Charles Bronson လို သူဌေးတွေကို ထောက်ပြလို့ ရမယ်။ သူတို့ရဲ့ တက်လာခဲ့ ဘဝနောက်ကြောင်းကို ပြန်ကြည့်ရင် ဘယ်လို ကြိုးစား တည်ဆောက်ခဲ့တယ် ဆိုတာ လူငယ်တွေကို အတုယူစရာ တစ်ခုခုကိုတော့ ညွှန်ပြ ထောက်ပြပြောဆိုလို့ ရတာ တစ်ခုခုတော့ ရှိနေပါတယ်။

မြန်မာသူဌေးသူကြွယ်တွေကတော့ စစ်အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက အာဏာရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ နီးစပ်ပြီး ရလာတဲ့ အခွင့်အရေး privilege အပေါ် လုပ်ခဲ့ကိုင်ခဲ့ရာမှ ချမ်းသာလာကြတာ များပါတယ်။ အဲဒီလို လုပ်တတ်ကိုင်တတ်တာကလည်း သူ့အရည်အချင်းတွေပါပဲလို့ ငြင်းချက် ထုတ် နိုင်ပါတယ်။ ဟုတ်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ ဝင်တတ် ထွက်တတ်တယ်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ privilege ရတဲ့ အပေါ်မှာ လုပ်တတ်ကိုင်တတ်တာဟာ လူငယ်တွေ အတုယူ စရာ အရည်အချင်း တစ်ရပ်လို့တော့ မှတ်ယူလို့ မရပါဘူး။

ယနေ့ သူဌေးသူကြွယ် ခရီးနီတွေကို ပြန်ကြည့်လိုက်ပါ။ privilege မရဘဲ ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန် အောက်ခြေကနေ တဖြည်းဖြည်း တက်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က တော့ ထိပ်တန်းရောက် နေတဲ့ သူဌေးတွေထဲမှာ ရှိနေပါသလား ဆိုတာ ဝေခွဲလို့ မရ ဖြစ်နေပါတယ်။ အလယ်အလတ်အဆင့်ထဲမှာတော့ အလားအလာ ရှိသူ တွေကို တွေ့နေရပေမဲ့ privilege ရတဲ့ခေတ်က မကုန်သေးတော့ သူတို့တစ်တွေ ဘယ်လိုများ လူးလွန်တက်လာမလဲဆိုတာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် စောင့်ကြည့်ရမှာပါ။ ကိုလိုနီခေတ်ကို ပြန်ကြည့်ရင် မွန်သူဌေးကြီး ဦးနုအောက်လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတော့ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ ခေတ်ပေါ် မြန်မာ သူဌေးသူကြွယ်တွေကို တစ်ဦးချင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိနဲ့ သူတို့ နောက်ကြောင်းကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါ role model ဖြစ်နိုင်လောက်တဲ့သူ မတွေ့သေးဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ သူဌေးသူကြွယ် ဖြစ်လာ ပြီ ဆိုကတည်းက ချမ်းသာလာအောင် လုပ်တတ်ကိုင်တတ်တယ် ဆိုတဲ့ အရည် အချင်းတစ်ရပ် ရှိနေတယ် ဆိုတာကတော့ အသေအချာပါပဲ။ သို့သော် လူငယ် တွေ အတုယူ အားကျစရာ လုပ်နည်းစနစ်တွေနဲ့တော့ မဟုတ်သေးဘူး ထင်ပါ တယ်။ စာဖတ်သူအမြင်ကော ဘယ်လို ရှိပါသလဲ။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၂၄-၂-၂၀၁၅]

ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုမှာ အမြင်မတူခြင်း

ဂျပန်က ကုပွဲဏီ
 အကြီးကြီးတစ်ခု ဆိုရင်
 မောင်တိုင်ပင်တို့ ကုပွဲဏီက
 ပင်စင်ယူထားတဲ့
 အစိုးရ အရာထမ်းကြီးတွေနဲ့
 ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ထားတာ
 ဖြစ်လို့ လာဘ်ပေး
 လာဘ်ယူမှု ရှိနိုင်တယ်လို့
 သုံးသပ်ပါတယ်။

မောင်တိုင်ပင်တို့နိုင်ငံကို ကြည့်လိုက်ပါ။
 ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုက ဝင်တော့ ဝင်လာ
 တယ်။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်း အမျိုးမျိုး
 ကြောင့် ထင်သလောက် မဖြစ်လာသေး
 ဘူး ဆိုတာကတော့ အထင်အရှားပါပဲ။
 မြေဈေး ကြီးတယ်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား
 လုံလုံလောက်လောက် မထုတ်လုပ်နိုင်
 ဘူး။ ကျွမ်းကျင်လုပ်သား ရှားပါးနေ
 တယ်။ အဆင့်မီပညာရှင် မရှိဘူး။ ဥပဒေ
 လွှမ်းခြုံနိုင်မှုမှာ အားနည်းနေတယ်။
 investment risk မြင့်မားလွန်းတယ်။
 doing business အပိုင်းမှာ ခက်ခဲ
 အားနည်းနေတယ်။ ဆန္ဒပြမှုတွေက လို
 တာထက် ပိုများနေတယ်။ ပြည်တွင်း
 local partner တွေက ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု
 ထည့်ဝင်ရာမှာ သူတို့ပိုင်မြေနဲ့ အဆောက်
 အအုံတွေကို ရှယ်ယာအနေနဲ့ ထည့်ဝင်
 ခြင်းအပေါ်မှာ ပြည်ပရင်းနှီးမြုပ်နှံသူက
 property ကို ရှယ်ယာအနေနဲ့ ထည့်

ဝင်တာ ဖြစ်လို့ သဘောမကျကြဘူး။ သူတို့ အကဲဖြတ်ချင်တာက ပြည်တွင်း ထည့်ဝင်သူရဲ့ လုပ်ငန်း cash flow ဘယ်လို ရှိသလဲ ဆိုတာလောက်ပဲ စိတ်ဝင်စားတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပြည်ပ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံချင်သူနဲ့ ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းရှင် ခရိုနိုတွေနဲ့တော့ ရှယ်ယာထည့်ဝင်မှု အချိုးအပေါ် အမြင်သဘောထားခြင်း မတူကြဘူးဗျ။ ပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေကလည်း လုပ်ငန်းရှင်ခရိုနိုတွေ ပိုင်တဲ့ မြေ ဆိုတာ အစိုးရဆီက ပေါပေါကလေးနဲ့ ရထားတာ၊ အခွင့်အရေးတစ်ရပ် အနေနဲ့ ရထားတာ ဆိုတာ သိနေကြတယ်။ ခရိုနိုတွေဘက်ကလည်း သူတို့ပိုင် မြေတွေကို true value နဲ့ မသတ်မှတ်ဘဲ market value အနေနဲ့ တန်ဖိုးသင့် စကားပြောဆို ညှိနှိုင်းကြတာ ဆိုတော့ ဘယ်လိုမှ အဆင်မပြေဘဲ လန်သွားကြ တာ များပါတယ်။ တချို့ ဆိုရင် မြေက အင်မတန် တန်ဖိုးရှိတဲ့နေရာ ဖြစ်ပေမဲ့ ပိုင်ဆိုင်မှုကျတော့ သုံး-လေးဦး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလိုကျရင် ဦးဆောင်ဆွေး နွေးသူက potential investor နဲ့ ဆွေးနွေးမယ်၊ ဆွေးနွေး ရရှိချက်တွေကို သူ့အစုစပ်တွေကို ပြန်တင်ပြရင် တစ်မျိုး ဖြစ်သွားရော။ ဒါကြောင့် potential investor နဲ့ မဆွေးနွေးခင် ကိုယ့်အချင်းချင်းကြားမှာ policy နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သေချာ ဆွေးနွေးထားစေချင်တယ်။ ရန်ကုန်မြို့ နေရာကောင်းတွေ ရထားတဲ့ ခရိုနိုတွေအနေနဲ့ အခု တင်ပြချက်တွေအရ မိမိတို့ ဘာလိုချင်သလဲ ဆိုတာ သေသေချာချာ တွက်ချက်ထားစေချင်တယ်။

နိုင်ငံတကာ လျှောက်သွားပြီး ဘယ်နိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရင် ကောင်းမလဲ ဆိုတာ လိုက်ကြည့်ရှုနေကြတဲ့ potential investor တွေရဲ့နောက်မှာ သေသေ ချာချာ ပြင်ဆင် တွက်ချက်ပေးနိုင်တဲ့ firm တွေဆီက အကြံဉာဏ် ရယူပြီးမှ လာတာပါ။ ဂျပန်က ကုမ္ပဏီအကြီးကြီးတစ်ခု ဆိုရင် မောင်တိုင်ပင်တို့ကုမ္ပဏီက ပင်စင်ယူထားတဲ့ အစိုးရ အရာထမ်းကြီးတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားတာ ဖြစ်လို့ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု ရှိနိုင်တယ်လို့ သုံးသပ်ပါတယ်။ အဲဒီလောက်အထိ အကဲဆတ်ပါတယ်။ investment proposal တင်ပြဖို့ လုပ်တဲ့အခါ ဌာန ကုမ္ပဏီခွဲ ဒီကုမ္ပဏီနဲ့ မလုပ်ပါနဲ့လို့ headquarter တောင် တားတယ်လို့ သိရ ပါတယ်။ သတင်းအကြားနဲ့ တားတာပါ။ ဆိုလိုချင်တာက Investment လုပ် မယ့်သူတွေဟာ information ကို အကုန် ရယူပြီးမှ ရတဲ့အချက်တွေပေါ် အခြေ ခံပြီးမှ အကဲဖြတ်ကြတယ်၊ လုပ်ကြပါတယ် ဆိုတာ သိအောင်လို့ပါ။ အတွေ့ အကြုံကလေးတွေ မျှဝေပေးတာပါ။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၂၄-၂-၂၀၁၅]

ဘဏ်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း

လူတွေကလည်း ဘဏ် ဆိုတာ
 အတိုးကလေးနဲ့ ထိုင်စားချင်တော့
 အခုချိန်အထိ ဘဏ် ဆိုတာ
 သူတို့အတွက် ရင်းနှီးမြုပ်နှံစရာ
 တစ်ခုလို မှတ်ယူနေကြမှာပဲ။
 နောက်ပိုင်းတော့ လုပ်စရာတွေ
 ပေါ်လာရင်တော့ ဘဏ်အစား
 အခြား ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုတွေမှာ
 ရင်းနှီးလာကြမှာပဲ။

အခုတစ်လော ဘဏ်ကိစ္စတွေက
 သတင်း တစ်ခုပြီး တစ်ခု ဖြစ်နေတာကို
 တွေ့ရပါတယ်။ စိတ်ဝင်စားပြီး ရေးကြ
 တာတွေလည်း ဖတ်ရပါတယ်။ ဘဏ်
 အတိုးနှုန်းကတော့ ကျဖို့ မမြင်၊ နည်း
 နည်းတောင် တက်လာပါတယ်။ အချိန်
 ပိုင်း အပ်ငွေနဲ့ ရိုးရိုးအပ်ငွေ အတိုးနှုန်း
 တွေကို ဒသမ နည်းနည်းစီ ခွာပြီး
 customer တွေကို ဆွဲဆောင်နေကြပါ
 တယ်။ မြန်မာမှာ ဘဏ် ဆိုတာကတော့
 အပ်ငွေ (deposit) နဲ့ ချေးငွေ (loan)
 ကွာခြားတဲ့ gap ဘဏ်အခေါ် spread
 ပေါ်မှာ ကစားပြီး အမြတ် ဖန်တီးရတာ
 ပါ။ အခုချိန်မှာတော့ spread က ၅
 ရာခိုင်နှုန်းပဲ။ ဘဏ်တွေ ပြုလဲတော့
 သက်ဆိုင်ရာ depositor ငွေတွေကို
 အချိန်မရွေး ပြန်ပေးနိုင်ဖို့ ဘဏ်တွေကို
 liquid ဖြစ်အောင် လုပ်ထားခိုင်းရ
 တယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်တဲ့ ငွေထဲက

နှစ်စဉ် အရန်ငွေကြေး (reserve) တွေ ထားရတယ်။ စည်းမျဉ်းတွေ ပြဋ္ဌာန်း သတ်မှတ်ပြီး တအားကို ကျပ်ပစ်လိုက်တယ်။ အခုမှ တဖြည်းဖြည်း လျော့ချပေး ရတာ။ အဲဒီအချိန်က အစိုးရကလည်း သိပ်မသိသေးဘူးလေ။ လူလည်ကြီးတွေ က အမျိုးမျိုးသော ပညာတွေ ပြုပြီး ကိုယ်ကျိုးဖန်တီးကြတာ။ အခုတော့လည်း ဒီခရိုနိုတွေ ဘာမှ မဖြစ်တဲ့အပြင် ပိုတောင်ချမ်းသာလာကြသေးတယ်။

ရှယ်ယာတွေကနေ BOD သဘောတူရင် မြေဝယ်ထား ရင်းနှီးနိုင်တယ်။ ဘဏ်ခွဲတွေလည်း ဖွင့်နိုင်တယ်။ deposit ငွေတွေကနေ ရင်နှီးမြှုပ်နှံမှုအဖြစ် မြေတွေ ဝယ်ထားလို့ မရပါဘူး။ အခုအချိန်အထိကတော့ ဘဏ်တစ်ခုကို နှစ် ကုန်လို့ ရှယ်ယာ ဝယ်ထားတာကနေ dividend ဘယ်လောက်ပေးနိုင်သလဲ ဆိုတဲ့ ပေတံနဲ့ပဲ တိုင်းတာပါတယ်။ ဗဟိုဘဏ်ကတော့ ဘဏ်တွေကို banking product တွေ အတော်များများ ထုတ်ခွင့်ပြုထားပေမဲ့လည်း ဘဏ်ကို အသုံး ပြုသူအများစုကို ဆွဲဆောင်တဲ့အခါမှာ အားနည်းနေပါတယ်။ infrastructure လည်း နိုင်ငံတကာပေတံနဲ့ တိုင်းရင် အတော်ကို နောက်တန်း ရောက်နေတော့ လုပ်သလို မဖြစ်ဘဲ ဖြစ်သလို လုပ်နေရပါတယ်။ ဗဟိုဘဏ်က မလိုတဲ့ ထိန်း ချုပ်မှုတွေ ပယ်ဖျက်ပေးဖို့ တောင်းဆိုတာလည်း ကြားရပါတယ်။ အကုန်လုံး တော့ ဖျက်မရဘူး ထင်တယ်။ ဥပမာ- saving account ကို တစ်ပတ်မှာ တစ်ကြိမ်ပဲ ထုတ်ရမယ် ဆိုတဲ့ ထိန်းချုပ်မှုမျိုးကတော့ မရှိသင့်တော့ပါဘူး။ ATM card ဆိုတာ saving account နဲ့ ချိတ်ထားရမှာ၊ card account ဆို ပြီး သီးခြား ထားနေရတာ customer အတွက် အလုပ် တော်တော် ရှုပ်ပါ တယ်။ (အခုတော့ card account ကို အတိုးပေးပါပြီ)။ ATM card ဆိုတာ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးချင်း ထားကြတာပါ။ ATM မှာ တစ်ရက် ငွေထုတ် ကန့် သတ်ချက် ထားရပါတယ်။ ဥပမာ- တစ်သိန်း၊ နှစ်သိန်း၊ သုံးသိန်း စသဖြင့်ပေါ့။ corporate account ဆိုတာ ရှင်းပါတယ်။ current account ပဲပေါ့။

တစ်ခါတစ်ရံ customers တွေရဲ့ အလိုကို ဘဏ်တွေက လိုက်ကြတယ်။ coporate account ကို saving မှာ ပြောင်းထားခွင့်ပြုတာမျိုးပေါ့။ ဒီအချက် ကြောင့်လည်း ဗဟိုဘဏ်က saving ကနေ တစ်ပတ်မှာ တစ်ကြိမ် ထုတ်ခွင့် ပြုမယ် ဆိုတဲ့ ကန့်သတ်ချက် ပေါ်လာတာနဲ့ တူတယ်။ ဒါပေမဲ့ saving က လူတစ်ဦးချင်း ထားတာ များတယ်လေ။ မောင်တိုင်ပင်တို့နိုင်ငံက အကြီးဆုံး ဘဏ်ကြီး Aauthorised capital ထက် အလယ်အလတ် ထိုင်းဘဏ်တွေ စင်ကာပူဘဏ်တွေဟာ လေး-ငါး-ခြောက်ဆလောက် ရှိမယ် ထင်တယ်။ ဘဏ်

တွေ တော်တော် များနေပါပြီ။ ဘဏ်သေးတွေလည်း ပါတယ်။ ဘဏ်အချင်းချင်း merging လုပ်ဖို့ မစဉ်းစားကြဘူးလား။ ဥပမာ- စင်ကာပူမှာ ဆိုရင် POSB နဲ့ DBS တို့ merging လုပ်ထားတယ်။ DBS ATM card နဲ့ POSB မှာ ATM ထုတ်လို့ ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာကတော့ MPU အောက်မှာ ရှိနေလို့ MCB ATM card နဲ့ KBZ ATM machine မှာ ထုတ်လို့ ရတယ်။ ဘဏ်တွေအနေနဲ့ အများနှင့် သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီ ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းဖို့ ကြိုးစားနေကြတယ်။ အချို့သော ဘဏ်တွေက အရင်ကတည်းက အများပိုင်ဘဏ် ဖြစ်ပြီးသား။

ရန်ကုန် စတော့အိတ်ချိန်း ပေါ်လာရင် listed ဖြစ်ဖို့က valuation လုပ်ရတာနဲ့ ဘာနဲ့ဆိုရင် နိုင်ငံတကာ audit firm ကို ပိုက်ဆံ ဒေါ်လာ တစ်သန်းလောက် ပေးရဦးမယ် ဆိုတော့ အများပိုင် ဖြစ်ပြီးသား ဘဏ်တွေက YSX မှာ Listed ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံတကာ credit firm တွေ အပ်ရရင် ဒေါ်လာတစ်သန်းလောက် စိုက်ထုတ် ကျခံရမယ် ဆိုရင်တော့ လက်တွန့်ကြတာ အပြစ်မဆိုသာဘူး။ အဲဒီတော့ ဘယ်ဘဏ်တွေများ full fledge public listed ဖြစ်လာမလဲ ဆိုတာကလည်း အများစိတ်ဝင်စားစရာပါ။ အရင်းအနှီးစုတာ ဖြစ်ပေမဲ့ ပြည်ပ equity firm တွေကလည်း ရှယ်ယာ ထည့်ဝင်ချင်ကြတယ်။ ဥပဒေစည်းမျဉ်းက မရှိသေးဘူး။ ဘဏ်တွေက အဆိုပါ equity firm ဆီက ငွေချေးချင်တယ်။ ဥပဒေစည်းမျဉ်းတွေက ရေးဆွဲနေတုန်း။ လုပ်ချင်တာ တွေက များတယ်။

ငွေရေးကြေးရေး ဆိုတာ အထိန်းအကွပ် ရှိရတယ်။ စည်းကမ်းလိုက်နာသလား မလိုက်နာဘူးလား စစ်ဆေးရမယ့် regulator authority တွေလည်း ဖွဲ့စည်းထားရမယ်။ ဘဏ်တွေက အပြိုင်လုပ်နေကြတာလေ။ သူ့ထက် သာအောင် လုပ်ဖို့အတွက် မသိမသာ စည်းဖောက်ဖို့ ဝန်မလေးကြဘူး။ ငွေကြေးလုပ်ငန်းမှာ ratio အချိုးတွေနဲ့ ထိန်းထားရတာ။ ဒီမိုခေတ် နှစ်စပိုင်းလောက်က နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်က မေးဖူးတယ်။ မြန်မာက ဘဏ်တွေမှာ ငွေကြေးပိုင်း monitor လုပ်ဖို့အတွက် ratio တွေ ရှိသလားလို့။ ဟ ... မြန်မာမှာလည်း ရှိတာပေါ့။ နို့မို့ရင် ဘဏ်တွေကို အစိုးရက ဘယ်လို ချုပ်ကိုင်မလဲလို့ ပြန်မေးလိုက်ရတယ်။ အဲဒီလူ မြန်မာပြည်လာပြီး ဘာအချဉ်ဖမ်းချင်တာလဲ မသိဘူး။ Liquidity ratio ဆိုရင် ဘဏ်တိုင်းက အမြဲ ကြည့်နေရတယ်။ ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ အောက် မရောက်ရဘူး။ ရောက်ရင် ဗဟိုဘဏ်က ဒဏ်တပ်တာပဲ။ တော်တော်များများကို ပေးရတာ။ အဲဒီလို စည်းကမ်းတွေ ရှိနေလို့သာ ဘဏ်တွေက

မှန်မှန်ကန်ကန်နဲ့ ရပ်တည်နိုင်တာပေါ့။ BOD အဖွဲ့ဝင်တွေက ဘဏ်ကနေ ငွေချေးလို့ မရဘူး။ နားမလည်တဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေက ငွေချေးချင်ကြတယ်။ ပြည်သူတွေ ဘဏ်အကြောင်း ဂယနဏ မသိခင်က ဘဏ်ကြီးတစ်ဘဏ် ဆိုရင် depositor ငွေတွေကို တစ်ဖက်လှည့်နဲ့ ယူပြီး သူ့လုပ်ငန်းတွေမှာ သုံးလိုက်တော့ ဘဏ်တွေ ကမောက်ကမ ဖြစ်တဲ့အချိန်မှာ depositor တွေကို ငွေပြန်ထုတ်ပေးနိုင်တော့ဘူး။ ဘဏ်ဟာ ငွေဖြစ်လွယ်မှု (liquid) အမြဲ ဖြစ်နေအောင် လုပ်ထားရတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဏ်က liquidity ratio ဟာ ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ အောက် မရောက်ရဘူး။

နိုင်ငံခြားမှာ ဘဏ်ဆိုရင် banker အလုပ်ပဲ လုပ်ရမယ်။ အခု ကျွန်တော်တို့ ဆီမှာတော့ ဘဏ်လုပ်ငန်းပဲ လုပ်တဲ့ဘဏ် ဘယ်နှခု ရှိသလဲ။ နှစ်ခု-သုံးခု လောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ခရိုနီတွေ ဆိုတော့ ဘယ်သူကမှ မထောက်ပြရဲဘူး။ money laundering လုပ်ချင်လည်း လုပ်နိုင်မှာပဲ။ သူတို့ရဲ့ အခြား စီးပွားရေး လုပ်ငန်း ပြုလဲသွားရင် ဘဏ်ကို impact မဖြစ်နိုင်ဘူးလား။ ဘဏ် ဆိုတာ trust နဲ့ ဆက်စပ်တယ်။ trust ပျက်သွားရင် ဘာဖြစ်မလဲ။ အရင်က ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံတွေမှာ ခဏခဏ ဖြစ်ခဲ့တာကို ကြားကြမှာပေါ့။ ဘဏ်လုပ်ငန်းက မြတ်တယ်ဗျ။ ဒါကြောင့် ခရိုနီတိုင်းက ဘဏ်ဖွင့်နေချင်ကြတာ။ လူတွေကလည်း အတိုးနှုန်း မကျစေချင်ဘူး။ အခြား လုပ်စရာ မရှိတော့ ဘဏ်တိုးကလေးနဲ့ စားချင်ကြတာ။ စီးပွားရေးလုပ်သူတွေကတော့ ဘဏ်တိုးတွေ ကျစေချင်တယ်။ အတိုးတွေ များတယ် ပြောကြတယ်။ ဒီတော့ ဘဏ်တွေဟာ နေ့ချင်းညချင်း နိုင်ငံခြားဘဏ်တွေလို လုပ်နိုင်ဖို့ ဆိုတာ ကန့်သတ်ချက်တွေ ရှိတယ်။ စိန်ခေါ်မှုတွေလည်း အများကြီးပဲ။ လူတွေကလည်း ဘဏ် ဆိုတာ အတိုးကလေးနဲ့ ထိုင်စား ချင်တော့ အခုချိန်အထိ ဘဏ်ဆိုတာ သူတို့အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံစရာတစ်ခုလို့ မှတ်ယူနေကြမှာပဲ။ နောက်ပိုင်းတော့ လုပ်စရာတွေ ပေါ်လာရင်တော့ ဘဏ် အစား အခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေမှာ ရင်းနှီးလာကြမှာပဲ။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၂၂-၁၀-၂၀၁၄]

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တကယ် စီးဝင်လာချင်ပါသလား၊ ဒါတွေ ပြင်ပါ

လျှပ်စစ်နှင့် ပြေကိစ္စများကို
လောလောဆယ်
ပြတ်ပြတ်သားသား
ဖြေရှင်းနိုင်မှုတွေ မရှိသေးသရွေ့
နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေလည်း
အကန့်အသတ်နဲ့သာ
ဝင်ရောက်လာဦးမှာ ဖြစ်ပြီး
ဗျူရိုကရေစီစနစ်တွေ ကျင့်သုံးနေ
တာကြောင့်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့
လာရောက် ဆောင်ရွက်သူတွေကို
စိတ်ပျက်စေနိုင်ပါတယ်။

အရင်တစ်နှစ်က မြန်မာနိုင်ငံ Maple
craft က သူ့အစီရင်ခံစာထဲမှာ မြန်မာ
နိုင်ငံဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဝန်းကျင် အလျင်
အမြန် တိုးတက်မှု အကောင်းဆုံး နိုင်ငံ
တစ်ခု ဆိုပြီး ဖော်ပြထားပါတယ်။
(credit: Mdy Boy) ဒီ analysis
တွေဟာ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်
တွေအပေါ် အခြေခံပြီး ယေဘုယျ သုံး
သပ်တာလောက်ပဲ ဖြစ်မယ် ထင်တယ်။
တကယ့် လက်တွေ့မှာတော့ တော်တော်
ကို အချိုးမပြေတာတွေ တွေ့နေရသေး
တယ်လို့ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ
ဘက်က ဆိုပါတယ်။ ဒီ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ
ရဲ့ အမည်ကတော့ ထုတ်ဖော် ပြောဖို့
အချိန်မတန်သေးပါဘူး။ သူကလည်း သူ
တွေ့ကြုံနေရတဲ့ အခက်အခဲကို တတ်
နိုင်သလောက် ဖာထေးပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ
မှုကို ထိခိုက်စေတဲ့ အပြောအဆိုမျိုးကို
ရှောင်ကြဉ်နေရတယ်လို့ ရင်ဖွင့်လာပါ

တယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကော်မရှင်က သေချာ စိစစ်ပြီး လွန်ခဲ့တဲ့ ငါးလကျော်လောက်ကတည်းက လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ခွင့်လိုင်စင် ချပေးခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ စက်ရုံ တည်ထောင်မယ့် မြေကြီးဧက ၈၀ ကိုလည်း ဒေသတစ်ခုမှာ ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနက သေချာစိစစ် ချပေးခဲ့တာပါ။ လိုင်စင် ခွင့်ပြုချက် ရတာနဲ့ စက်ရုံ တည်ဆောက်ဖို့ လိုအပ်သည်များကို ပြင်ဆင်ခဲ့ပါတယ်။ အဆောက်အအုံ ပုံစံတွေကိုလည်း ရေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးအဆင့် တရုတ် (တိုင်ပေ) က တရုတ် ဖုန်းရွှေဆရာကို ပင့်၊ မြေကြီးကို ပြသပြီး အကောင်း အဆိုး တွက်ချက်စေခဲ့တဲ့အထိ လုပ်ပြီးကိုင်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ စက်ရုံ တည်ဆောက်ဖို့အတွက် local construction ကုမ္ပဏီတွေနဲ့လည်း အသေးစိတ် ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ယုတ်စွာအဆုံး မြန်မာနိုင်ငံသား engineers, technicians, fitters, welders, machine operators တွေကို training ပေးဖို့ အတွက် master plan ရေးဆွဲပြီး training section တစ်ခု ဖွင့်ဖို့ စိုင်းပြင်း လုပ်ဆောင်လျက် ရှိတာကို သိရပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကော်မရှင်၊ တိုင်းအစိုးရ အဖွဲ့အသီးသီးက ခွင့်ပြုမိန့် ချပေးခဲ့တဲ့ မြေနေရာကို အရင်တစ်လောက သွား ရောက်ခဲ့ရာမှာ ဝင်ခွင့်တောင် မရဘဲ ခရိုနိုတစ်ဦးက သူတို့ကို ချပေးထားတဲ့ မြေ ဆိုပြီး သူတို့အတွက် ချပေးထားတဲ့ ဧက ၈၀ အပါအဝင် ဧက ၃၀၀ စလုံးကို ဝင်းခြံခတ်ဖို့ လုပ်ထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ အစောင့် တွေကလည်း ဝင်ခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း တားဆီးတာကိုလည်း ခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီမြေကို ခရိုနိုတစ်ယောက်ကို ချပေးထားတာဖြစ်ပြီး ဧက ၃၀၀ မှာ ပီလော ပီနံ (tapioca) စိုက်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ စက်မှုလုပ်ငန်း သတ်မှတ်ထားတဲ့မြေ ကြီးကို စိုက်ပျိုးရေးမြေအဖြစ် အသုံးပြုတာကတော့ ဘယ်လိုပြောရမှန်းကို မသိ တော့ပါဘူး။ ဒီပရိုဂျက်ဟာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၅၀၀-၆၀၀ လောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့် manufacturing sector မှာ ရှားရှားပါးပါး ပရိုဂျက်တစ်ခုပါပဲ။

ဒီသတင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ကုမ္ပဏီက အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် နိုင်ငံခြားသား မိတ်ဆွေက ရင်ဖွင့်လာတော့ ကျွန်တော် တော်တော် ရှက်ပါတယ်။ ဒီလို အခက် အခဲတွေ၊ ပြဿနာတွေကြောင့် ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ခွင့်ပြုချက်ကျပြီးသား လုပ်ငန်းကို ရုပ်သိမ်းသွားမှာလားလို့တောင် မေးမိပါတယ်။ စိတ်သက်သာရာ ရစေတဲ့ အဖြေ တစ်ခု ရခဲ့လို့ တော်သေးရဲ့လို့ ဟင်းချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မိတ်ဆွေက သူတို့ ဘယ်လို

အခက်အခဲတွေ ရှိနေပါစေ၊ သူတို့ကတော့ ဆက်လုပ်မှာ ဖြစ်တယ်၊ ပြဿနာကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းပြီး ဆက်လုပ်မှာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီမြေပေါ်မှာ စက်ရုံ ဆောက်ဖို့အတွက် ဆောင်ရွက်စရာ ရှိတာတွေ ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်တွေတော့ ရှိပါတယ်၊ အခြားမြေကို အစားထိုးပေးမယ် ဆိုရင် တောင် အစကနေ ပြန်စရမယ့်အပြင် ပရိုဂျက် ပြီးရမယ့်အချိန် မပြီးတဲ့အတွက် Rate of Return ကိုတော့ ထိခိုက်မှု ရှိနိုင်ပါတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီလို သတင်း မျိုးဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံတကာမှာ အနုတ်လက္ခဏာ ပြတဲ့ သတင်းမျိုး ဖြစ်နေပါတယ်။ အစိုးရအဖွဲ့အဆင့်ဆင့်က ခွင့်ပြုချက် ချပေးထား တဲ့ မြေနေရာကို ခရိုနိုတစ်ယောက်က သူ့ကို ချပေးထားပြီး ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနေ တာဟာ အာဏာပိုင်အချင်းချင်း coordination မရှိဘူး ဆိုတာ ပေါ်လွင်နေပါ တယ်။ သူတို့ဟာ ဒီမြေမှ ဒီမြေ ဆိုပြီး တောင်းတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါလောက် အကျယ်အဝန်းကို လိုချင်တယ်လို့ပဲ တောင်းဆိုခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တောင်းဆို ခဲ့တဲ့အပေါ်မှာ သက်ဆိုင်ရာကနေ ဒီဒေသမှာ ရှိတဲ့ ဒီမြေကို ယူ၊ မြေငှားခတော့ ဘယ်လောက် ပေး ဆိုပြီး အကြိမ်ကြိမ် ညှိနှိုင်းပြီးမှ MIC ကို တင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒီအချက်ဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အကောင်းဆုံး ဆိုပြီး သတင်းလွှင့်နေပေမဲ့ ဒါမျိုးကိစ္စတွေကြောင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေအတွက် အခက်ခဲဆုံး ဖြစ်နေတယ် ဆိုတဲ့ သတင်းမျိုး ထွက်လာအောင် တွန်းပို့နေပါတယ်။ ဒါကတော့ ဗျူရိုကရေစီ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေမှာ တွေ့ရတဲ့ အခက်အခဲ ဖြစ်ပြီး မြေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် တောင်သူလယ်သမားတွေတင် မကဘူး၊ ခရိုနိုတွေကလည်း ငမ်းငမ်းတက် ဖြစ် နေတာကို တွေ့ရတော့ ၂၀၁၅ နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်းကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တွေ လောက်လောက်လားလား စီးဝင်လာနိုင်လိမ့်မယ်လို့ သုံးသပ်မိပါတယ်။ (မှတ်ချက်- ဒီဖြစ်စဉ်ဟာ အရင်အစိုးရ လက်ထက်မှာ ဖြစ်ခဲ့တာပါ။ အားလုံး ညှိနှိုင်းပြီးစီးသွားပြီး ဖြစ်လို့ စတင် အကောင်အထည်ဖော်နေပါပြီ။)

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ စီးဝင်လာစေဖို့အတွက် အခြား ကန့်သတ်ချက်တစ်ခု ကတော့ လျှပ်စစ် ဖြစ်ပါတယ်။ လျှပ်စစ်ကတော့ အင်မတန်မှ အကဲဆတ်တဲ့ အပိုင်းလို့ ပြောရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာနက် အွန်လိုင်းမှာလည်း လျှပ်စစ်က အင်ဂျင်နီယာဟောင်းတစ်ဦးက အပိုင်း လေးပိုင်း ခွဲပြီး လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီး ဌာနရဲ့ အရုပ်တော်ပုံကြီးကို ဖွင့်ချထားတာကို ဖတ်ရပါတယ်။ လျှပ်စစ် ဓာတ် အားခတွေ ဈေးတက်မယ် ဆိုတော့ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးက ပြည်သူတွေ ဝိုင်းဝန်းဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်ကြပါတယ်။ လျှပ်စစ်စွမ်းအားဝန်ကြီးဌာနက အရုံး

ပေါ်နေတယ် ဆိုတာကို လုံးဝ လက်မခံတဲ့အချိန်မှာ လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးဌာနအတွင်း လာဘ်စားမှု အရှုပ်တော်ပုံကြီး ဖွင့်ချလာတာနဲ့ တိုက်ဆိုင်နေပါတယ်။ လွှတ်တော် channel မှာ လျှပ်စစ်ဝန်ကြီးက လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခတွေကို ၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာနှစ်မှာ တိုးမြှင့် ကောက်ခံမယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို အချက်အလက်တွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့ တင်ပြသွားပေမဲ့လည်း ဝန်ကြီးဌာန အရုံးသက်သာအောင် ဘယ်သို့ လုပ်ဆောင်မယ်၊ လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှုတွေ လျော့ကျသွားအောင် ဘယ်လို လုပ်ဆောင်မည် ဆိုတဲ့အချက်ကတော့ ယေဘုယျလောက်ပဲ တင်ပြတာကို နားထောင်လိုက်ရပါတယ်။

ဝန်ကြီး တင်ပြချက်ကို ပြန်လှန်ဆွေးနွေးတဲ့အခါ Mech 72 က ကိုညီလေး (ဦးကြည်သာ) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်က စာရင်းဇယား ကိန်းဂဏန်းတွေနဲ့ ပြန်လှန် ဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ Mech72 က သူငယ်ချင်း ကိုညီလေး ဟာ လျှပ်စစ်ဌာနမှာ တစ်လျှောက်လုံး လုပ်လာခဲ့တာ ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံး ရေအား လျှပ်စစ်မှာ အမ်ဒီတာဝန်ကနေ အနားယူခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ လွှတ်တော်မှာ သူ့လောက်တော့ လျှပ်စစ်အကြောင်းကို သိသူတော့ မရှိနိုင်ဘူး ထင်ပါတယ်။ လျှပ်စစ်ဌာနဟာ ပုဂ္ဂလိကပိုင်းက လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဥပဒေ တွေ ထုတ်ဖို့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေ ထုတ်ပြန်ဖို့ကိုတော့ နှောင့်နှေးခဲ့ပါတယ်။ Independent Power Producer (IPP) အပိုင်းမှာ လျှပ်စစ်ထုတ်လုပ် ရောင်းချ တာထက်စာရင် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်တွေဟာ လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်တဲ့အခါ မှာ လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေကိုပဲ supply လုပ်ချင်ကြပါတယ်။ ဒါကလည်း ပြီး လွယ်စီးလွယ် သပိတ်ဝင် အိတ်ဝင် အာဏာပိုင်ကော လုပ်ငန်းရှင်ပါ မြက်မြက် ကလေး စားရမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအပိုင်းကိုပဲ ဇောင်းပေးနေချင်တာ မဆန်းပါဘူး။

လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခ ဈေးတက်တာဟာ sensitive issue တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ စဉ်းစားပုံ၊ တွေးခေါ်ပုံကအစ အင်မတန် လက်ဝင်ပါတယ်။ ဘယ်လောက် ကောင်းအောင် လုပ်လုပ်၊ သန့်ရှင်းအောင် လုပ်လုပ် အပြောမလွတ်နိုင်ပါဘူး။ ဈေးမတက်ဘူး ဆိုရင်လည်း ပြည်ပက ဘယ် IPP မှ လာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ IPP တွေ မရှိရင်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဆိုတာ ဝင်လာဖို့အတွက် စဉ်းစား စရာတစ်ခု ဖြစ်နေပါတယ်။ လျှပ်စစ်သုံးသူတွေကို အပိုင်းလိုက် ခွဲခြားကြည့်မယ် ဆိုရင် သုံးပိုင်းတော့ တွေ့ပါတယ်။ အခြေခံအပိုင်း၊ အလယ်အလတ်အပိုင်း၊ စီးပွားရေးနဲ့ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်းတွေ ရှိနိုင်ပါတယ်။ အခြေခံအပိုင်းကတော့

လက်လုပ်လက်စား ဆင်းရဲသားတွေ ဖြစ်ပြီး အခု ကောက်ယူနေတဲ့ နှုန်းထား ထက်တော့ ပိုသတ်မှတ်လို့ မသင့်ပါဘူး။ အလယ်အလတ် ဆိုတာကတော့ basic necessity ဖြစ်တဲ့ လျှပ်စစ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေကို အိမ်တွေမှာ သုံးစွဲသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေအတွက်ကတော့ သင့်တင့်တဲ့ နှုန်းထား သတ်မှတ်ပြီး ကောက်ခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးကတော့ ကုန်ထုတ်လုပ်သူ တွေအတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ IPP သမားတွေကတော့ ဒီအပိုင်းကို စိတ်ဝင်စားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးအပိုင်းမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခ တက်လာတာနဲ့အမျှ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ် တက်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ် တက်လာရင် ရောင်းဈေးလည်း လိုက်တက်မှာကတော့ ယေဘုယျ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုလို့ ဖြစ်နေ ပါတယ်။ ကုန်ကျစရိတ် လျော့အောင်၊ productivity တက်လာအောင် လုပ် ရမယ်။ အခြား မလိုအပ်တဲ့ ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်တွေကို လျော့ချရမယ်လို့ ဆိုပေမဲ့ ကုန်ဈေးနှုန်းကတော့ အထိုက်အလျောက် တက်လာမှာ ဖြစ်လို့ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ် ဖြစ်၊ ဘယ်ပြည်သူပဲ ဖြစ်နေနေ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခ တက်လာမှာကို မလိုလား ကြပါဘူး။

လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခတွေ တိုးမြှင့် ကောက်ခံမယ့်ကိစ္စသာမက လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ positive အဖြေ မထွက်လာတာနဲ့အမျှ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုတွေလည်း အများအပြား ဝင်ရောက်လာမယ့် အခြေအနေ မရှိနိုင်ပါ။ မမျှော်လင့်ပါနဲ့။ နိုင်ငံခြားက IPP လုပ်လိုသူ investor တွေ ရှိပေမဲ့လည်း လက်ရှိ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခဈေးနှုန်းနဲ့ မလုပ်ကိုင်နိုင်ပါဘူး။ မြန်မာ့လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်မှုဟာ ရေအားကနေ ထုတ်တာ ရာခိုင်နှုန်း ၇၀ ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ losses က ရာခိုင်နှုန်း ၂၀ လောက် ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း လောက် ချနိုင်အောင် ကြိုးစားနေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီကြားထဲမှာ ဆိုလာ ကနေ လျှပ်စစ်ထုတ်တာမျိုး လုပ်ဖို့ ချေးငွေယူတာလည်း တွေ့ရပါတယ်။ တွက် ခြေကိုက်အောင် ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် လက်ရှိပုံစံနဲ့ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်သေး ပါဘူး။ ကျေးရွာ မီးလင်းရေးကိစ္စကတော့ အလားအလာရှိတဲ့ ပရိုဂျက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအနေနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် ဦးစားပေးသင့်တယ် ဆိုတဲ့ အချက်အပေါ် တွက်ချက် စဉ်းစားပြီး phase by phase သွားရင် အဆင်ပြေနိုင်မလားလို့ တွေးမိပါတယ်။ အခုလည်း တိုင်း ဒေသကြီးနဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခ ကောက်ခံပုံ မတူကြတာ ကို လွှတ်တော်မှာ ဆွေးနွေးတုန်းက မှတ်သားခဲ့ဖူးပါတယ်။

ပြောချင်တာ အတိုချုပ်ကတော့ ပြားလိုက် စဉ်းစားတာထက် ဒေသ အလိုက် စဉ်းစားတာက ပိုများ ကောင်းမလားလို့ပါ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ လာဖို့ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား လိုပါတယ်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်မှု တွက်ခြေ မကိုက်ရင် IPP တွေလည်း မလာနိုင်ပါ။ IPP မရှိရင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ လာဖို့ အဟန့်အတား ဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီပြဿနာတွေ အခြေခံပြီး အစိုးရ လည်း လုပ်၊ IPP လည်း လုပ်နိုင်အောင် ဘာတွေ လုပ်သင့်သလဲ ဆိုတာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာဖို့ လိုနေပါတယ်။ အများ သိကြပါတယ်။ မြန်မာမှာ စိတ်အပျက်ဆုံးက ဝန်ကြီးဌာနအချင်းချင်း၊ institutions အချင်းချင်း coordination မရှိတာပါပဲလို့ နိုင်ငံခြားသားတွေက စိတ်ပျက်လက်ပျက် ညည်း တွားကြပါတယ်။ လျှပ်စစ်နဲ့ မြေကိစ္စတွေကို လောလောဆယ် ပြတ်ပြတ်သား သား ဖြေရှင်းနိုင်မှုတွေ မရှိသေးသရွေ့ နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေလည်း အကန့်အသတ်နဲ့ပဲ ဝင်ရောက်လာဦးမှာ ဖြစ်ပြီး ဗျူရီကရေစီစနစ်တွေ ကျင့် သုံးနေတာကြောင့်လည်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ လာရောက် ဆောင်ရွက်သူတွေကို စိတ် ပျက်စေနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦး မဟုတ် ပါဘူး။ စဉ်းစား တွေးခေါ်တာ လိုကောင်း လိုနိုင်ပါတယ်။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၁၂-၁-၂၀၁၄]

ဘယ်အများပိုင်ကုမ္ပဏီက ရှယ်ယာ ဝယ်သင့်သလဲ

ကမ္ဘောဒီးယားနဲ့ လာအိုမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်ကတည်းက CSX, LSX စတော့အိတ်ချိန်းတွေ ပေါ်လာခဲ့ပေမဲ့ လည်း ဒီနေ့အထိ အောင်မြင်မှုတွေ မရရှိသေးကြောင်း အင်တာနက် စီးပွားရေး သတင်းတွေအရ သိရပါတယ်။ မြန်မာမှာလည်း YSX စတော့အိတ်ချိန်း ဖွင့်လိုက်ပါပြီ။ သို့ပေမဲ့ မြန်မာကုမ္ပဏီတချို့ဟာ အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီများ ပြောင်းလဲ ထူထောင်တာ၊ တချို့ စတင် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်တာတွေ ပြုလုပ်လျက်ရှိရာမှာ ဒီနေ့အထိ အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီပေါင်း ၅၀ ကျော် ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့ပေမဲ့ အများစုက နိုင်ငံတကာအဆင့်မီတဲ့ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီအဖြစ်ကို မရောက်ရှိသေးဘဲ ဟိုမရောက် ဒီမရောက်အဆင့်မှာသာ ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားနဲ့ လာအိုနိုင်ငံတို့

မြန်မာနိုင်ငံက
ပြည်သူအများစုဟာ
အတိတ်ကာလက
အရိပ်မည်းကြီးတွေ
လွှမ်းမိုးထားရှိပြီး
ကုမ္ပဏီအရရှယ်ယာတွေ
ဝယ်ယူဖို့ နောက်တွန့်နေတာဟာ
ပဆန်းလှပါဘူး။

မှာ စတော့အိတ်ချိန်းလုပ်ငန်းတွေ တိုးတက်မှု မရှိ ဖြစ်နေတာကို သုံးသပ် ကြတဲ့သူတွေက ပြည်တွင်းမှာ ရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ငွေကြေးအခြေ အနေတွေကို အများ မြင်သာအောင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလိုစိတ် မရှိကြခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်လို့ ငွေကြေးပိုင်းဆိုင်ရာ သတင်းတွေက ဆိုကြပါတယ်။ ဒီလို ပုံစံဟာ မြန်မာနဲ့များ တူနေသလားလို့ စဉ်းစားမိပါတယ်။ မြန်မာမှာ မိသားစုပိုင် စီးပွား ရေးလုပ်ငန်းတွေ များပါတယ်။ တချို့ကတော့ အစုစပ် ဦးရေ ၅၀ ထက် မကျော် တဲ့ အစုစပ်လုပ်ငန်းတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် မိသားစု လုပ် ငန်းတွေမှာ အမြင်ကျယ်တဲ့ မိသားစုအကြီးအကဲတွေလည်း ရှိပါတယ်။

စင်ကာပူမှာ အဖေ ဖြစ်သူက မုန့်တီ၊ ဆန်ခေါက်ဆွဲ ဆန်မှုန့်လုပ်ငန်းတွေကို ရှေးကတည်းက ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် လုပ်ခဲ့ပြီး သား ဖြစ်သူကို အမေရိကန်မှာ MBA သင်တန်း သွားတက်စေခဲ့ပါတယ်။ မောင်တိုင်ပင်နဲ့ စတော့စဉ် ၁၉၉၄ လောက်က MBA သင်တန်းတက်ပြီး ပြန်လာခါစပါ။ မြန်မာကို လာလေ့လာ တော့ သူပါ ပါလာတယ်။ သူ့အဖေက လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်ပေမဲ့ တစ်နေ့ကျ ရင်တော့ ဒီလူငယ်ကလေးဟာ သူ့အဖေလုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ထားခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၂ မှာ ပြန်တွေ့တော့ မောင်တိုင်ပင်ကို ကောင်း ကောင်း မှတ်မိတယ်။ သူကပဲ လုပ်ငန်းကို စီမံ ခန့်ခွဲနေပါတယ်။ သူ့လုပ်ငန်း မှာ သင့်လျော်တဲ့ ကုန်ကြမ်းတွေကို အရင်က မောင်တိုင်ပင် ပြောခဲ့တာတွေ မှတ်ထားပြီး ယနေ့တိုင် မြန်မာကနေ တင်သွင်းနေဆဲ ဖြစ်တယ်လို့ ပြောပြ ပါတယ်။

MBA တစ်ယောက် စီမံအုပ်ချုပ်တော့ သူ့လုပ်ငန်းဟာ အင်မတန်မှ စနစ် ကျပါတယ်။ သူ့လုပ်ငန်းဟာ အလားအလာ ရှိတဲ့ လုပ်ငန်း ဖြစ်တော့ SGX မှာ listed ဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ ကြိုးစားနေပြီလို့ သိရတယ်။ သူ့ရဲ့ products တွေကို အမေရိကားက တရုတ်တန်းဈေးကွက်အထိတောင် ပို့နိုင်တယ်။ မြန်မာ က လုပ်ငန်းရှင် တော်တော်များများက ဒီကောင်ကလေးကို သိကြပါတယ်။ နောက် မိသားစု စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုကတော့ သား ဖြစ်သူက တိုးတက်တဲ့ အမြင် အိုင်ဒီယာတွေနဲ့ လုပ်ချင်ပေမဲ့ conservative ဖြစ်တဲ့ အဖေက ကန့် သတ် ထိန်းချုပ်ထားတော့ သူ့အိုင်ဒီယာ ရှိသလောက် မလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ အရင်း အနှီးကို စုဆောင်းချင်လို့ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီ ပြောင်းလဲပြီး လုပ်ချင် ပေမဲ့လည်း အဖေက သဘောမတူလို့ မလုပ်ခဲ့ရဘူး။ ဒေါက်တာအောင်ထွန်းသက် ကလည်း အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီတွေ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အမြောက်

အမြား ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်လာခြင်းဟာ စနစ်တကျ စီစဉ် စစ်ဆေးမှုတွေ မရှိတဲ့အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနဲ့ အချက်အလက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ထုတ် မှုအပေါ် စိုးရိမ်မိကြောင်း နေ့စဉ်ထုတ် အစိုးရသတင်းစာမှာ ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် IPO ရောင်းချခြင်းအပေါ် အများနှင့် သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီ တွေမှာ ရှိသင့်ရှိထိုက်တဲ့ အရည်အသွေး မျိုးစုံ ရှိဖို့ လိုတယ်လို့ ထောက်ပြထား ပါတယ်။

အထူးသဖြင့် ရှယ်ယာဈေးနှုန်း သတ်မှတ်တာ၊ ရောင်းချတာတွေကို လွယ် လွယ်နဲ့ လုပ်နေသလို ဖြစ်နေပြီး အဆိုပါ ကုမ္ပဏီတွေကို ဘယ်သူက ထိန်း ကျောင်းမှာလဲ ဆိုတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာပါတယ်။ အမှန်ကတော့ investment bank တစ်ခုက underwriter အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး လုပ်ငန်း တန်ဖိုး ဘယ်လောက် ရှိတယ်၊ prospectus အရ အနာဂတ်မှာ ဘယ်လို ဖြစ်လာ နိုင်တယ် စသဖြင့် တွက်ချက်ပြီး ရှယ်ယာပေါင်း ဘယ်လောက်၊ ရှယ်ယာ တစ်ခု ချင်း ဈေးနှုန်း ဘယ်လောက်နဲ့ ရောင်းသင့်တယ်လို့ အကြံပြုတဲ့အပေါ်မှာ IPO ဘယ်လောက်နဲ့ ရောင်းမယ်၊ အရင်းအနှီး ဘယ်လောက် စုဆောင်းမယ် ဆိုတာ တွေ ဖြစ်ပေါ်လာရမှာပါ။ YSX မှာ FMI ရှယ်ယာဈေး တက်တယ် ဆိုပေမဲ့ သူ တစ်ခုတည်းပဲ ရှိသေးတာရယ်၊ အရင်ကလည်း FMI ရှယ်ယာကို အလှ အယက် ဝယ်ကြတာကြောင့် ဈေးတက်ရတာပါ။

မြန်မာမှာ bank တွေ က Securities ကုမ္ပဏီတွေ ထူထောင်ထားပါပြီ။ ဒါတွေ မလုပ်နိုင်ကြသေးပါ။ အိမ်ဈေး မြေဈေးတွေ အဆမတန် ဈေးမြင့်နေချိန်၊ ဘဏ်တိုးနှုန်းသည် နိုင်ငံတကာစံနှုန်းတွေအတိုင်း လျော့ချသင့်တယ်လို့ ဆိုနေ ကြချိန်မှာ ငွေပိုငွေလျှံ ရှိပြီး စီးပွားရေးလည်း မလုပ်တတ်၊ အပြင်မှာ ငွေချေး ပြန်ရင်လည်း လိမ်သူကောက်သူတွေက များနေတော့ မလုပ်တတ်မကိုင်တတ် တဲ့ လူလတ်တန်းစား ပြည်သူတွေခများမှာ အခု ပေါ်လာတဲ့ အများနှင့်သက်ဆိုင် သော ကုမ္ပဏီများက ရောင်းချမယ်လို့ ကြေညာထားသော ရှယ်ယာတွေကို ဝယ်ရမှာလား၊ စိတ်ချရပါ့မလား၊ နှစ်ကုန်ရင် dividend ဘယ်လောက် ရမှာလဲ စတဲ့ မေးခွန်းတွေကိုပဲ မေးလာကြပါတယ်။ အမှန်တော့ dividend ထက် ရှယ် ယာတန်ဖိုး တက်လာခြင်းကို နိုင်ငံတကာမှာ အလေးထား ကြည့်ရှုပြီး ရှယ်ယာ တွေ ရောင်းခြင်းဝယ်ခြင်းဟာ စတော့အိတ်ချိန်းရဲ့ အနှစ်သာရတစ်ခု ဖြစ်တာကို မသိရှိတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အိမ်ဈေး မြေဈေး တက်လာချိန်မှာ ဘိုးဘွား လက်ထက်က ပိုင်တဲ့ အမွေဆိုင်ခြံနဲ့ တိုက်ကို ရောင်း၊ အမွေ ခွဲ၊ တိုက်ခန်းပေါ်

တက်နေ၊ ပိုတာကလေးကို ဘဏ်အပ်ထား၊ ဘဏ်က ရတဲ့ အတိုးကလေးနဲ့ စားမယ် ဆိုတဲ့ အတွေးဟောင်းတွေဟာ ခေတ်နဲ့မညီ အံ့ချော်နေပါပြီ။ ဒါတွေကြောင့် ဘဏ်တိုးနှုန်းတွေ လျော့ကျသွားခဲ့ရင် ဆိုတဲ့ သတင်းတွေကြောင့် စိတ်ပူပန်မယ် ဆိုရင်လည်း ပူပန်လောက်ပါတယ်။ စစ်အစိုးရလက်ထက်က ပြည်သူတွေရဲ့ ဖျာအောက်က ငွေတွေကို အရင်းအနှီး ဖြစ်လာအောင် လုပ်မယ် ဆိုပေမဲ့ ဘယ်လို စလုပ်ရမယ်မှန်း မသိကြတဲ့အတွက် ဖျာအောက်ကနေ ကား၊ ရွှေ၊ အိမ်ခြံမြေဘက် တဖြည်းဖြည်း ရောက်မှန်းမသိ ရောက်သွားလိုက်တာ ကမ္ဘာမှာ မြေဈေးအကြီးဆုံးနိုင်ငံဘဝ ရောက်နေပါရော။

မြန်မာမှာ စတော့ဈေးကွက် ရောက်မလာခင် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာန တစ်ခုခုက ဖွဲ့စည်းခွင့်ပြုခဲ့တဲ့ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီများကို monitor လုပ်တဲ့ taskforce ကလေးတစ်ခု တည်ထောင်ရင် ကောင်းမလားလို့ စဉ်းစားမိလို့ပါ။ အဲဒီ taskforce ကို ဦးဆောင်ရမှာကတော့ ကုမ္ပဏီများမှတ်ပုံတင်နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဌာနက ဦးဆောင်သင့်ပြီး ပါဝင်သင့်တဲ့ ဌာန၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ရန်ကုန်မှာ နိုင်ငံခြား Financial Advisory firm, Corporate Law firm, Audit firm တို့ အသီးသီး လာရောက် ရုံးခန်းတွေ ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်ထားပေမဲ့လည်း အများစုဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လာရောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ့် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေရဲ့ လုပ်ငန်း အကျိုးစီးပွားတွေကိုသာ ဆောင်ရွက်ပေးနေတဲ့ အခြေအနေမှာပဲ ရှိပါသေးတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရှိတဲ့ နာမည်ကြီး ကုမ္ပဏီတချို့လည်း အဆိုပါ firms တွေကတစ်ဆင့် စင်ကာပူ SGX မှာ listed ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားလျက် ရှိကြပါတယ်။ လောလောဆယ် ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အများနှင့်သက် ဆိုင်သောကုမ္ပဏီများဟာ အဆိုပါ နိုင်ငံခြား firms တွေနဲ့ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုတွေဟာ အကန့်အသတ်သာ ရှိနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြား firms တွေ ရယူတဲ့ ဈေးနှုန်းတွေဟာ နိုင်ငံတကာအဆင့် ဖြစ်တာကြောင့် ပြည်တွင်းရှိ firms တွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် ဈေးများနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကြရာမှာ နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းတွေအတိုင်း ဖြစ်မလာသေးပါဘူး။ ကုမ္ပဏီရဲ့ Board of Director ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ပဲ ရှယ်ယာ ရောင်းချတာ၊ Prospectus တွေ တင်ပြတာတွေကိုသာ ပြည်တွင်းရှိ law firm, audit firm တွေရဲ့ အကူအညီတွေနဲ့ပဲ ဆောင်ရွက်နေတာ ဖြစ်တာကြောင့် စနစ်တကျ ဖွဲ့စည်း ပေါ်ထွက်လာခြင်း မရှိသေးပါ။ ပြည်တွင်းရှိ ပြည်သူတွေမှာလည်း တစ်ခါ သေဖူးပြီ ဖြစ်လို့ အရင်က

ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ဖူးတဲ့ 'အင်'အများပိုင်ကုမ္ပဏီများ အဖြစ်မျိုးဆီ ရောက်နိုင်တာကြောင့် အဆိုပါ ကုမ္ပဏီတွေဆီက ရှယ်ယာ ဝယ်ယူရေးဟာ ထင်သလောက် တက်မလာတဲ့အခါ အချင်းချင်း ဝယ်ယူတာ၊ လက်သိပ်ထိုး ဆောင်ရွက်တာတွေ ရှိလာနိုင်ပြီး သိသာမြင်သာ ပွင့်လင်းမှုတွေ မရှိလေလေ ပြည်သူက မယုံရဲ ဖြစ်လေလေနဲ့ ဂျာအေး သူ့အမေရိကကိန်း ဆိုက်နေနိုင်ပါတယ်။

YSX ပေါ် လာတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပြည်တွင်းမှာ underwriter အဖြစ် ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ investment banks တွေ၊ ငွေကြေးကိစ္စတွေ အကြံပေးနိုင်ဖို့ financial firms တွေ၊ ဥပဒေကိစ္စတွေ ကူညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့ corporate law firms တွေ၊ စာရင်းတွေ စစ်ဆေးနိုင်ဖို့ audit firms တွေ (လောလောဆယ် နိုင်ငံခြား audit firms တွေကို လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခွင့် မပြုသေးပေမဲ့လည်း ပြည်တွင်း audit firms တွေနဲ့ ဖက်စပ် လုပ်ကိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။) စတာတို့လည်း ပေါ်ပေါက်လာဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ YSX အနေနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားလို၊ လာအိုလို မဖြစ်အောင် စနစ်တကျ တည်ထောင်ထားပါတယ်။ public listed companies ၂၀ လောက် တည်ထောင်ထားနိုင်ရင်တော့ ရုပ်မပျက်နိုင်တော့ပါဘူး။

အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီ ၅၀ လောက် ကုမ္ပဏီများ မှတ်ပုံတင်ရုံးမှာ မှတ်ပုံတင်ထားပါတယ်။ အဲဒီအထဲက ဖြစ်နိုင်ခြေ အရှိဆုံး ကုမ္ပဏီ ၃၀ လောက် ရွေးထုတ်ပြီး public listed companies တွေ ရှိရမယ့်အချက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံမှု ရှိ မရှိကို လစဉ် ဖြစ်ဖြစ်၊ သုံးလတစ်ကြိမ် ဖြစ်ဖြစ် စာရင်းဇယားတွေ တင်ပြစေပြီးတော့ စစ်ဆေး ကြည့်ရှုပြီး လောလောဆယ် ပြည်သူတွေရဲ့ ယုံကြည်မှု ရရှိစေအောင်အတွက် အစီအမံတွေ ဆောင်ရွက်ထားနိုင်ရေးကို ကြီးကြပ် လမ်းညွှန်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုတို့မှာ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီတွေရဲ့ အားနည်းချက်ဟာ စာရင်းဇယားတွေကို အမှန်အကန် မဖော်ပြလိုတာ ဖြစ်ကြောင်း အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာမှာလည်း ကုမ္ပဏီ အများအပြားဟာ စာရင်းနှစ်မျိုး-သုံးမျိုး ထားတဲ့ အလေ့အကျင့် ရှိကြပါတယ်။ ဒါကိုလည်း စာရင်းရေးဆွဲပေးသူ ပြည်တွင်း audit firm တွေကလည်း သဘောပေါက်ကြပြီး အလုပ်အပ်နှံတဲ့အခါမှာ စာရင်း နှစ်ခု ဆွဲပေးရမလားလို့ မေးလေ့ ရှိတာကြောင့် အဲဒီအလေ့အကျင့်ကို ဖျောက်ဖို့ အရင် လေ့ကျင့်ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လက်ရှိ ကျင့်သုံးနေတဲ့ အခွန်စနစ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပြီး မြန်မာလုပ်ငန်းရှင်တွေဟာ

အခွန် ဖိစီးမှုတွေ ရှိတယ်လို့ ယုံကြည်ကြတာကြောင့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ နည်းလမ်းတွေနဲ့ ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်လိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခု စဉ်းစားမိတဲ့အချက်က MSEC ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စတော့ဈေးကွက် ပေါ်ပေါက်လာရေးကို နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဆောင်ရွက်နေတာ ဖြစ်ပေမဲ့လည်း MSEC ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍ မှန်တာ ပြောရရင် မှေးမှိန်နေတဲ့သဘော ရှိပါတယ်။ အခု public companies တွေ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်လာတဲ့အခါ taskforce မှာ MSEC ပါ ပါဝင် ပူးပေါင်းလာပြီး public companies တွေကို စောင့်ကြည့် ကြီးကြပ် ထိန်းသိမ်း စစ်ဆေးသွားလျက် ရှိပါတယ်။ YSX ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အခါ stock brokers သင်တန်းတွေ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးတာ၊ MRTV4, MRTV, Channel 7 တို့က ကျွမ်းကျင်သူတွေနဲ့ ဆွေးနွေးတာ၊ ကျွမ်းကျင်သူတွေက သရုပ်ပြ ဟောပြော ပို့ချပေးတာ၊ ဖြစ်နိုင်ရင် အခု တည်ထောင်ထားတဲ့ အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီတွေကို တစ်ခုချင်း လေ့လာသုံးသပ်ပြတာ စတာတွေကို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါတယ်။ (ဒါကြောင့် အများနှင့်သက်ဆိုင်သောကုမ္ပဏီ တည်ထောင်ထားသူတွေဟာ သုံးလ တစ်ကြိမ်လောက် စာရင်းဇယားတွေ ထုတ်ပြန်မှပဲ အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ဂုဏ်အင်္ဂါနဲ့ ညီပါမယ်။) အရေးကြီးဆုံးအချက်က အခု ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားတဲ့ အများနှင့်သက်ဆိုင်သော ကုမ္ပဏီ ၅၀ ကျော်ရဲ့ IPO တွေ ဒါမှမဟုတ် ရှယ်ယာတွေကို ဝယ်ယူ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်တယ်လို့ အာမခံချက်ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြည်သူတွေက နိုင်ငံတော် ခွင့်ပြုချက်နဲ့ တည်ထောင်ထားတဲ့ public co: တွေရဲ့ IPO တွေဟာ နောင်တစ်ချိန်ကျရင် ဈေးကွက်မှာ ရှယ်ယာဈေးတက်လာနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်မှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာစေအောင်အတွက် အစီအမံတွေ လုပ်ဆောင်ပေးဖို့ ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ပြည်သူအများစုဟာ အတိတ်ကာလက အရိပ်မည်းကြီးတွေ လွှမ်းမိုးထားရှိပြီး ကုမ္ပဏီအစု ရှယ်ယာတွေ ဝယ်ယူဖို့ နောက်တွန်းနေတာဟာ မဆန်းလှပါဘူး။ ဒီနေ့ ဒီအချိန်ကာလမှာ အဘက်ဘက်က လုပ်ဖို့ ကျန်နေသေးတဲ့အတွက် ပြည်သူတွေ အကဲဖြတ်ဖို့ အရေးကြီးဆုံးအချက်က ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (transparency) ဘယ်လောက် ရှိသလဲ၊ ကုမ္ပဏီရဲ့ အကြောင်းခြင်းရာ အားလုံးကို ရှယ်ယာရှင်တွေကို အသိပေးသလား။ ရှယ်ယာရှင်ဟာ ကုမ္ပဏီအကြောင်း တစ်ခုခု သိချင်ရင် တာဝန်ရှိသူတွေကို မေးမြန်းပိုင်ခွင့် ရရှိရမယ်။ ကုမ္ပဏီရဲ့ ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်း (balance sheet) ကို သုံးလ တစ်ကြိမ် အသိပေးနေရမယ်။ လုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်မှု

အရင်းအနှီးဈေးကွက်နှင့် စီးပွားရေး ပဲ့တင်သံ

ဟာ စနစ်တကျ ရှိ မရှိ သူတို့ရဲ့ သတင်းထုတ်ပြန်မှုအပေါ်ကို အမြဲ လေ့လာ ဆန်းစစ်နေရမယ်။ ဘဏ်လို လုပ်ငန်းတွေဟာ နှစ်စဉ် အမြတ် ရှိနိုင်တာကြောင့် dividend ပေးနိုင်တဲ့ အခြေအနေ ရှိနိုင်ပေမဲ့လည်း အခြားလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင် တဲ့ ကုမ္ပဏီတို့အနေနဲ့ အောင်မြင်နေရင် ရှယ်ယာတန်ဖိုး တက်လာနိုင်တဲ့အခါ ရှယ်ယာ အရောင်းအဝယ်ဈေး ကစားနိုင်ပါမယ်။ လောလောဆယ် ဘဏ်တို့၊ ဆန်စပါးလုပ်ငန်း (MAPCO) တို့ဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသင့်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေ ဖြစ်တယ်လို့ သုံးသပ်ပါတယ်။

■ ဘလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၂၇-၉-၂၀၁၃]

FDI တွေ မလာဘဲ ဘာကြောင့်စောင့်ကြည့်နေတာလဲ

ကိုရိုနာဗိုင်းကလည်း wait and see ၊ ဂျပန် ကလည်း အခြေအနေ အားလုံးကို လေ့လာ သုံးသပ်နေပါတယ်။ အမေရိကန် ကလည်း စောင့်ကြည့်နေတယ်။ တရုတ်ကတော့ အရင်ကတည်းက ခွင်ရိုက်ပြီး ဝင်ထားတော့ အတည်ပြုပြီးသား ပရိုဂျက်တွေ ပြန်သုံးသပ်မှာကို စိုးရိမ်နေတယ်။ စင်ကာပူကတော့ အစိုးရက 'ဥဝ'လို့ ဆိုလိုက်ရင် ဝင်လာမှာပဲ။ စလုံးမှာ တွေ့ခွင့် ရလိုက်တဲ့ လူငယ် စီးပွားရေးသမားတွေကတော့ Business အကြောင်း ပြောကြရင် ပါးစပ်က ဒေါ်လာ သန်းက မချတော့ဘူး။ တကယ်လည်း ရှိကြပုံရပါတယ်။ အချို့ ကုမ္ပဏီတွေလည်း စတင် ခြေလှမ်းစ ပြုနေပါပြီ။ ယပက်လက်ကတော့ အရင်ကတည်းက ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ဆိုတော့ ဘယ်နေရာ ခွင်ကောင်းတယ် ဆိုတာ သိပြီး ဖြစ်လို့ သူတို့နိုင်ငံမှာ အခြေအနေအကြောင်း

စနစ်ဟောင်းကိုပဲ ဖက်တွယ်လိုတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေရဲ့ စိတ်ထားတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပြဿနာတွေ ဖြစ်ကြတာကို တွေ့ပါတယ်။ ဒါတွေကို စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး ကျော်လွှားခဲ့ပါတယ်။

အမျိုးမျိုးကြောင့် လုပ်လို့ မရတဲ့ Businesses တွေ မြန်မာကို ပြောင်းဖို့ ကြီးစားကြတယ်။ ဥပမာ- ရေ အမြောက်အမြား လိုတဲ့ ပရိယာယ်တွေပေါ့။ ဘန်ကောက်မှာ အဝီစိတွင်း တူးခွင့် မရတော့ဘူးလေ။ မလေးရှားကတော့ labour intensive တွေ ပြောင်းချင်ကြတယ်။ သူတို့ ပြည်တွင်းမှာ အလုပ်သမားပြဿနာက တက်တော့မယ်။ တန်ချောင်အုပ်စုကတော့ နစ်ဆန်းကားစက်ရုံ ဆောက်ဖို့ ပထမဆုံး ဝင်လာကြပါပြီ။ ဝိယက်နမ်ကတော့ အလုံးအရင်းနဲ့ ဝင်လာနေပါပြီ။ လုပ်ငန်းတွေကို စိစစ်ခွင့်ပြုနေတဲ့အတွက် အနည်းအကျဉ်းပဲ ဝင်ရောက်လာနိုင်သေးတယ်။ ဟိုတယ်နဲ့ ဈေးဝယ်စင်တာကတော့ ထင်ထင်ရှားရှားကို လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေပါပြီ။ အီးယူကလည်း အခြားနိုင်ငံတွေလိုပဲ wait and see လုပ်နေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဲ ... ဘာကြောင့်များ wait and see ဖြစ်နေရပါသလဲ။ SWOT နဲ့ သုံးသပ်ကြည့်ရင် မကောင်းဘူးလား။

Strength:

- (၁) အစိုးရမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို လိုလိုလားလား လက်ခံနိုင်ခြင်း၊
- (၂) လူဦးရေ သန်း ၆၀ ကျော်သော ဈေးကွက် ရှိနေခြင်း၊
- (၃) နိုင်ငံပြင်ပမှာ အလုပ် လုပ်နေသော မြန်မာလူမျိုး workforce အမြောက်အမြား ရှိနေခြင်း၊
- (၄) ပြည်တွင်း၌ သယံဇာတ အမြောက်အမြား ရှိနေခြင်း၊
- (၅) တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်၊ စက်မှုကျောင်းများ ဒေသအနှံ့အပြား၌ အများအပြား ရှိနေခြင်း (ဆရာအရည်အသွေး တိုးတက်လာစေရန် အချိန်တိုအတွင်း ဆောင်ရွက်နိုင်၊ ကျောင်းသင်ခန်းစာ/သင်ကြားရေးစနစ်များ အားသာချက် ရှိလာအောင် လုပ်နိုင်)၊
- (၆) labour workforce ကြီးကြီးမားမား ရှိနေခြင်း၊
- (၇) လုပ်ခလစာမှာ မျှတသော လုပ်ခလစာ ဖြစ်နေခြင်း၊
- (၈) ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဥပဒေမှာ နိုင်ငံတကာက လက်ခံနိုင်သော ဥပဒေ ဖြစ်နေခြင်း။

Weakness

- (၁) လျှပ်စစ်ဓာတ်အား မလုံလောက်ခြင်း/Independent Power Producers IPP ၌ အားနည်းခြင်း [အစိုးရမှ ဦးစားပေး အဆင့် (၁) မှာ ထား၍ လုပ်ကိုင်နေပြီ ဖြစ်ပါသည်]၊

FDI တွေ မလာပဲ ဘာကြောင့်စောင့်ကြည့်နေတာလဲ

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

- (၂) မြေနေရာ ဈေးကြီးနေခြင်း၊ ဇုန်ခန်းငှားရမ်းခ ဈေးကြီးနေခြင်း (မြေဈေး ကျဆင်းရေးအတွက် နည်းလမ်းမျိုးစုံ လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသည်)၊
- (၃) ဆက်သွယ်ရေး/အင်တာနက် အွန်လိုင်း နိုင်ငံတကာအဆင့် မမီသေး ခြင်း (နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီနှစ်ခု ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပါသည်)၊
- (၄) ငွေကြေးကဏ္ဍ/ဘဏ်လုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နှေးကွေးခြင်း၊
- (၅) ဗျူရိုကရေစီ ယန္တရားဆန်သော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ မပပျောက် သေးခြင်း၊
- (၆) ကျွမ်းကျင်လုပ်သား ရှားပါးမှု (သို့သော် နိုင်ငံပြင်ပတွင် ရောက်နေ သော မြန်မာလုပ်သားများ အခြေအနေကောင်းလျှင် အချိန်မရွေး ပြန်ဝင်လာနိုင်ခြင်း)၊
- (၇) logistic အပိုင်း ဈေးကြီးနေခြင်း (ဆိပ်ကမ်း၊ ပြည်တွင်းကားခများ)။

Opportunity:

- (၁) Rate of Returns မှာ အချိန်တိုအတွင်း အရင်းကျေကာလသို့ ရောက် နိုင်ခြင်း၊
- (၂) လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်နိုင်ရန် အခြေအနေများ ရှိနေခြင်း (ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကာလမှာ ၇၅ နှစ်အထိ ရှိနေခြင်း)၊
- (၃) ကြီးမားသော ဈေးကွက်ကြီးနှစ်ခုကြား ရှိနေခြင်း (တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယ)၊
- (၄) AEC အခွင့်အလမ်းများ ရရှိနိုင်ခြင်း၊
- (၅) living cost နိမ့်ခြင်း၊
- (၆) မပျက်စီးသေးသော ရေမြေတောတောင် သဘာဝများ ရှိနေခြင်း။

Thread:

- (၁) နိုင်ငံရေး အခြေအနေ တည်ငြိမ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း အချိန် မရွေး ပေါက်ကွဲနိုင်ခြင်း၊
- (၂) ယခင်အစိုးရလက်ထက်များ၌ မူဝါဒများ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲတတ် သော အလေ့အကျင့်များ ရှိခဲ့ခြင်း၊
- (၃) အလုပ်သမား သပိတ်များ ကြုံရဖွယ်ရှိခြင်း (Labour Law အားနည်း ပါသည်။)၊
- (၄) လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခများ ဈေးကြီးမြင့်နိုင်ခြင်း၊

mgyoe.com

- (၅) စက်မှုဇုန်များ ဖော်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရန် အခက်အခဲများ ရှိနေခြင်း၊
- (၆) ပြည်တွင်းရှိ လုပ်ငန်းများမှာ ငွေအင်အား နည်းပါးသဖြင့် down stream industry အဖြစ် ပြောင်းလဲ လုပ်ကိုင်ရန် အဟန့်အတားများ ရှိနေခြင်း၊
- (၇) ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းများအနေဖြင့် ပြည်တွင်းဘဏ်များမှ ငွေချေးရန် အခက်အခဲ ရှိနိုင်ခြင်း၊
- (၈) မိမိနိုင်ငံကဲ့သို့ အခြေအနေ တူသော အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ ဘေးဘိဋ္ဌ ရှိနေခြင်း။

အထက် SWOT နည်းအရ အကျဉ်းချုပ် သုံးသပ်ရာတွင် Strength အရ အားသာချက်တွေ ရှိနေပြီး Weakness Thread တွေအပိုင်းမှာ အချိန်တိုအတွင်း ကုစားပေးနိုင်မယ့် အနေအထား ရှိနေတာကြောင့် အခက်အခဲတွေကို အချိန်နဲ့ အမျှ ကျော်လွှားသွားနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ရေးထားတာတွေကတော့ အကြမ်းဖျင်း သုံးသပ်ချက်ပါ။ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကတော့ နာမည်သာ ကြီးနေတာပါ။ Thread ထဲမှာ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူ မပါဝင်နိုင်ပါ။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတို့ကတော့ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကို သိပ်အလေးမထားကြပါဘူး။

မောင်တိုင်ပင် မြင်တာကတော့ ငွေကြေးကဏ္ဍနဲ့ မြေဈေးကြီးခြင်းပါပဲ။ အရင်အစိုးရလက်ထက်က Samsung ဆိုရင် သူတို့ကိုပေးဖို့ လျာထားတဲ့မြေကို Hwawai ကို ပေးလိုက်လို့ စိတ်ခုတယ်လို့ ကြားတယ်။ နိုင်ငံတိုင်းလိုလိုက ခေါ်ချင်နေတဲ့ Samsung ဆိုတော့ ဒါလောက်တော့ ရှိမှာပေါ့။ တန်ချောင့် အုပ်စုရဲ့ နစ်ဆန်းမော်တော်ကား စက်ရုံ ဆိုရင် MIC အတည်ပြုချက် ရဖို့ကို အခက်အခဲပေါင်း များစွာ ကျော်လွှား လုပ်ခဲ့ရပါတယ်။ အချို့သော အခက်အခဲ တွေက ဗျူရိုကရေစီစနစ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ပြဿနာတွေ၊ chicken or egg ပြဿနာတွေ၊ စနစ်ဟောင်းကိုပဲ ဖက်တွယ်လိုတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေရဲ့ စိတ်ထားတွေ ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပြဿနာတွေ ဖြစ်ကြတာကို တွေ့ပါတယ်။ ဒါတွေကို စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး ကျော်လွှားခဲ့ပါတယ်။ အမှန်တော့ ကိုယ်က လာစေချင်တာ မဟုတ်လားဗျာ။ လာချင်အောင်၊ အကုန်လုံး အဆင်ချောအောင် ကိုယ်က လုပ်ပေးနိုင်ရင် ကောင်းတာပေါ့။ (SWOT မှာ စဉ်းစားမိသမျှပါ။ ထပ်ဖြည့် နိုင်ပါတယ်။)

■ အလောက်ရေးသည့်ရက်စွဲ [၂၁-၉-၂၀၁၃]

ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုများ ဝင်လာစေချင်

ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုတွေ အများအပြားဝင်လာရင် တို့ရွှေနိုင်ငံကြီးဟာ မီးလျှံတွေကြားက ထိုးထွက်လာတဲ့ ဖီးနစ်ငှက်လို အားလုံး အားလုံး အဆင်ပြေသွားကြတော့မှာပဲလို့ မျှော်လင့်နေကြပါတယ်။ Foreign Investment Law, Rules and Regulations တွေ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းပြီး ဖြစ်ပါပြီ။ အားလုံးက ထင်ကြေးတွေ အမျိုးမျိုး ပေးပြီး နေချင်းညချင်းပဲ ဂျပန်တွေ၊ အမေရိကန်တွေ ဝင်လာတော့မလိုလို့။ အဲဒီ လိုလိုတွေနဲ့ပဲ အဖျားရှူးနေဆဲပါပဲ။

မြန်မာနိုင်ငံက လူတွေ မသိတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒီကနေ့ အခြေအနေဟာ နိုင်ငံခြားက ရင်းနှီးမြုပ်နှံသူတွေအတွက် ရွေးချယ်စရာ နိုင်ငံတွေအများကြီး ရှိနေပါတယ်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှု ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေတွေဟာ တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ သိပ်ကွာကြ

နှစ်ဖက်ဟာ တစ်ခုခုတော့ ဖွင့်ပေးထားကြရပါမယ်။ ကိုယ်က ရချင်တာတစ်ခုတည်း ကြည့်ပြီး ဆွေးနွေးမယ်ဆိုရင်တော့ အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ ဘယ်လိုမှ ရှေ့တိုးပရတော့ဘဲ ပိတ်သွားခဲ့ရင် နှစ်ဖက် နှစ်နာနိုင်တယ် ဆိုတာ သတိထားဖို့ လိုပါတယ်။

တာ မဟုတ်ဘူး။ ဥပမာ- မြန်မာမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေ ဘာကြောင့် အသဲအမဲ ဖြစ်နေတာလဲ။ အရင်က တံခါးပိတ်ထားတဲ့နိုင်ငံ၊ စစ်တပ် ကြီးစိုးခဲ့တဲ့နိုင်ငံ။ ပြည်တွင်းမှာရှိတဲ့ပြည်သူတွေ ဘယ်လို နေကြထိုင်ကြသလဲ။ ဒါတွေကို ကြည့်ချင်မြင်ချင်ကြတယ်။ စာဖတ်သူ အခုနေ့များ မြောက်ကိုရီးယားကို ဝင်ခွင့်ရမယ်ဆိုရင် သွားပြီး စပ်စုကြည့်ချင်တာပဲ မဟုတ်လား။ (အခုတော့ စစ်ဖြစ်ဖို့ တပြင်ပြင် ဖြစ်နေလို့ သွားရဲချင်မှ သွားရဲကြတော့မယ်။) အဲဒီပုံစံပါပဲ။ မြန်မာနိုင်ငံ တံခါးလှစ်လိုက်တော့ အပြိုင်းအရိုင်း ဝင်လာကြည့်ကြတာ မဆန်းပါဘူး။

မောင်တိုင်ပင်တို့က ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ခဏခဏ ထိတွေ့နေရတာ။ လာမေးတဲ့ သူတွေ လာကြည့်တဲ့သူတွေ အများကြီးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တကယ် လုပ်မယ်ဆိုတဲ့ သူက ၅-၁၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်တောင် မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ ဘာကြောင့်လဲလို့ မေးလာရင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေဟာ ဥပဒေတွေ နည်းဥပဒေတွေတင်မကဘူး၊ အခြား အချက်တွေလည်း သူတို့ criteria ထဲမှာ ထည့်ထားတတ်ကြပါတယ်။ ဥပမာ- နိုင်ငံသားတွေက နိုင်ငံခြားသားတွေအပေါ် ဘယ်လို ဆက်ဆံတတ်ကြသလဲ။ မြန်မာက xenophobia ဆိုပြီး နိုင်ငံခြားသား ဆိုရင် ကြောက်တတ်တဲ့စိတ် ရှိတယ်လို့ ကမ္ဘာမှာ ထင်နေကြဖူးတယ်လေ။ (အမှန်တော့ အရပ်သား ပြည်သူတွေက မကြောက်ကြပါဘူး။ တပ်က လူတွေပဲ ကြောက်ကြတာ) ထိုင်းနိုင်ငံ ဆိုရင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူ တော်တော်များများက အကြိုက်တွေ့ကြတယ်၊ ယိုးဒယားတွေက ဖော်ရွေတယ်။ လုပ်ခဈေး များချင် များမယ်။ နိုင်ငံသားတွေရဲ့ ရင်းနှီးဖော်ရွေမှုတွေ၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံတွေ၊ နိုင်ငံတွင်း ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ရုံးလုပ်ငန်းစနစ်၊ ပြုမူပြောဆို လုပ်ကိုင်ပုံတွေ လုံခြုံစိတ်ချရမှု ရှိနေတာတွေ စတဲ့အချက် တော်တော်များများအပေါ် ကြည့်ရှုပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံချင်ရင် မြှုပ်နှံကြမှာပဲ။

စင်ကာပူမှာ လီကွမ်းယူလက်ထက်ကတည်းက နေထိုင်နေတဲ့ မြန်မာတစ်ယောက်က ပြောဖူးတယ်။ စင်ကာပူ တည်ထောင်စ ကနဦးပိုင်းမှာ လီကွမ်းယူက ဥရောပက ကုမ္ပဏီကြီးတွေ ဝင်လာအောင်လို့ မက်လုံးပေးတဲ့အနေနဲ့ မြေကို အလကားတောင် ပေးပစ်တာတဲ့။ ဒါကြောင့် Philips တို့လို multinational companies တွေ လာအခြေချကြတာပါပဲ။ ဆိုလိုချင်တာကတော့ အပြိုင်ခေါ်နေကြတဲ့အချိန်မှာ မက်လုံးကလေးတွေတော့ ထားဖို့ လိုတာကို ပြောချင်တာပါ။

မောင်တိုင်ပင်တို့နိုင်ငံမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပိုင်းကို ကြည့်လိုက်ရင် အဟန့်အတားသဖွယ် ဖြစ်နေတာက မြေဈေး ကြီးနေတာပါ။ စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ်

ရဲ့ ရာခိုင်နှုန်း တော်တော်များများကို မြေအတွက် ကုန်ကျရမယ် ဆိုရင် ဘယ် ရင်နှီးမြှုပ်နှံသူကမှ မလိုလားပါဘူး။ အစိုးရမြေလည်း ဈေးကြီးနေတယ်။ ပုဂ္ဂလိ ကပိုင် မြေတွေကလည်း ဈေးတွေ မတရား ခေါ်နေကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် မြေ ပိုင်ဆိုင်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံရေး ခြေထိုးမှုတွေလည်း ရှိတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ သူတွေအနေနဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေ အနည်းနဲ့အများ ရှိကြပါတယ်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေရဲ့ သဘောထားကတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ အခြားနိုင်ငံ တွေနဲ့ ယှဉ်ရင် land lease rate တွေဟာ ဈေးများနေတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဗီယက်နမ်ရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအပိုင်းကို လေ့လာကြည့်ရင် မြေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ခေါင်းစဉ်တစ်ခုနဲ့ အသေအချာ ပြုစုထားတယ်။ Vietnam Land Ownership and Agricultural Law Handbook ဆိုတဲ့ စာအုပ်ပါ။ မြန်မာမှာလည်း ဒီလို စာအုပ်မျိုးကို သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေအနေနဲ့ ပြုစုထားသင့်ပါတယ်။ မြန်မာကို လာမယ့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေဟာ ဟိုတယ် ဆောက်ချင်သူ၊ အိုးအိမ်ဆောက် ချင်သူ၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း တည်ထောင်ချင်သူ၊ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ချင်သူ၊ ဆေး ရုံ ဆောက်ချင်သူ၊ ကျောင်း တည်ထောင်ချင်သူ စသဖြင့် ရည်ရွယ်ချက် အမျိုး မျိုး ရှိနေပါလိမ့်မယ်။ မြေအမျိုးအစားတွေလည်း အမျိုးမျိုး ရှိနေပါလိမ့်မယ်။

လုံးဝ မပြုပြင်ရသေးတဲ့ မြေ၊ မြို့ရွာနဲ့ နီနီးကပ်ကပ် ရှိနေတဲ့ မြေ၊ ပြုပြင်ပြီး သား မြေ၊ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ကောင်းတဲ့ မြေ စသဖြင့် အမျိုးမျိုး ရှိနေမှာပါ။ အဆိုပါ မြေအမျိုးအစားတွေကို land lease premium ပေးပြီး လုပ်ချင်သူတွေ အတွက် ဘယ်ဒေသမှာ ဘယ်လို မြေအမျိုးအစား ဆိုရင်ဖြင့် ဘယ်လောက် ရှိသင့်တယ် စသဖြင့် ရည်ညွှန်းနှုန်းထားတွေ ပြုစုထားနိုင်ရင် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် အကျိုးရှိလိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ land lease premium ကို သူများနိုင်ငံနဲ့ မတူတဲ့ဈေး သွားတောင်းမိရင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေဟာ တွက်ခြေမကိုက်တာ ကြောင့် အခြားနိုင်ငံတွေ ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခု အရေးကြီးတာက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေနဲ့ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးကြ မယ့် သူတွေဟာ negotiation skill တော့ အနည်းဆုံး ရှိသင့်ပါတယ်။ ဒါကို ဒီလောက်နဲ့ ယူချင်ရင်ယူ မယူချင်ရင်နေ ဆိုတဲ့ impasse တစ်ဖက်သတ် ပိတ်ဆွေးနွေးတာမျိုး မလုပ်သင့်ပါဘူး။ နှစ်ဖက်ဟာ တစ်ခုခုတော့ ဖွင့်ပေးထား ကြရပါမယ်။ ကိုယ်က ရချင်တာ တစ်ခုတည်း ကြည့်ပြီး ဆွေးနွေးမယ် ဆိုရင် တော့ အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ ဘယ်လိုမှ ရှေ့တိုးမရတော့ဘဲ ပိတ်သွားခဲ့ရင် နှစ်ဖက် နစ်နာနိုင်တယ် ဆိုတာ သတိထားဖို့ လိုပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက

chicken or egg ပြဿနာမျိုး မဖန်တီးမိဖို့ လိုပါတယ်။ ဒါဟာလည်း တစ်ဌာနနဲ့ တစ်ဌာန ညှိနှိုင်းမှု အားနည်းတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အရေးကြီးဆုံးအပိုင်းက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလိုသူတွေဟာ rate of return (ROR) ကို အဘက်ဘက်က ပေးထားချက် (assumption) တွေနဲ့ အသေးစိတ် တွက်ချက်ကြရပါတယ်။ ဥပမာ- ဟိုတယ်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမယ် ဆိုရင် ဆောက်တဲ့ ကုန်ကျစရိတ်တင် မကဘူး၊ စတင် လည်ပတ်တဲ့ အချိန်ကစပြီး နှစ်အလိုက် occupancy rate တွေပါ ခန့်မှန်းထည့်သွင်း တွက်ချက်ရပါတယ်။ ပထမနှစ်မှာ occupancy rate ရာခိုင်နှုန်း ၄၀၊ ဒုတိယနှစ်မှာ ရာခိုင်နှုန်း ၆၀၊ တတိယနှစ်မှာ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်း စသဖြင့် တွက်ချက်ကြရတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် စတင် လည်ပတ်တာနဲ့ အမြတ်အစွန်း ရပြီ ဆိုတာ မရှိနိုင်ပါဘူး။ ဟိုတယ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေနဲ့ စကားပြောကြည့်ခဲ့တာ သုံး-လေးနှစ် ကြာမှ အရင်းကျေနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း ပြီးလို့ operation ကို စလုပ်ပြီ ဆိုတာနဲ့ အရုံးက စပါတယ်။ ဒါတွေကို မောင်တိုင်ပင်တို့တွေ သဘောပေါက် နားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ဆိုရင် ROR ဟာ တအား ကြာတတ်ပါတယ်။ ၁၀-၁၅ နှစ်မက ကြာနိုင်ပါတယ်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ဆိုတော့ လိုအပ်ချက်တွေက အများကြီးပဲ။

အဲဒီတော့ ကုန်ကျစရိတ် တွက်ချက်တဲ့အခါ တတ်နိုင်သမျှ rate တွေ premium တွေကို အနည်းဆုံးအဆင့်မှာ ထားလိုကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် တစ်ဖက်ကလည်း မောင်တိုင်ပင်တို့ အနေနဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ဝင်လာတာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အခြား အကျိုးကျေးဇူးတွေကိုလည်း ကြည့်သင့်ပါတယ်။ ဥပမာ- အလုပ်အကိုင် ဖန်တီးပေးနိုင်မှု၊ နည်းပညာ လွှဲပြောင်း ရယူနိုင်မှု၊ ခေတ်မီ စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းစနစ်အောက်တွင် လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိမှု၊ ဒေသအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှု၊ GDP တက်လာနိုင်မှု စတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေနဲ့ ချိန်ထိုးနှိုင်းယှဉ်သွားရမှာပါ။ land use premium က ရတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုတည်း ကြည့်လို့ကတော့ ကျယ်ပြန့်တဲ့အမြင် မရှိသလိုမျိုး ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ နိုင်ငံခြားက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဝန်ဆောင်မှုပေးနေတဲ့ ဝန်ဆောင်မှုကုမ္ပဏီတွေကို မြန်မာမှာ လာတည်ထောင်လျက် ရှိပါတယ်။ သူတို့တစ်တွေလည်း အကြံဉာဏ်တွေ ပေးနေကြပါတယ်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ကုန်သွယ်မှု၊ ကုမ္ပဏီ တည်ထောင်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လုပ်ဆောင်ရတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေဟာ သိသာထင်သာ မြင်သာအောင် ပြုလုပ်ထားဖို့ လိုပါသေးတယ်။ လက်ကမ်းစာစောင် စာ

အုပ် စတာတွေလည်း အချိန်နဲ့တစ်ပြေးညီ အင်္ဂလိပ်လို ပြုစု ထုတ်ဝေထားသင့်ပါတယ်။

DICA website မှာ ခွင့်ပြုခဲ့တဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် CMP လို အသေးစား စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းတွေ၊ labor intensive လုပ်ငန်းတွေ သာ များပြီး MNC multi national companies တွေ အနည်းအကျဉ်းပဲ ရှိပါသေးတယ်။ MNC တွေ ဝင်လာဖို့က အရာရာမှာ အဆင်သင့် မဖြစ်သေးတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သူတို့တွေ လွယ်လွယ်ကူကူ ဝင်ရောက်လာနိုင်ဖို့ ဘယ်လို အထူးအခွင့်အရေးတွေ ပေးမလဲ ဆိုတာ မစဉ်းစားသင့်ဘူးလား၊ မက်လုံး တစ်ခုခုတော့ ထားပေးသင့်တယ်လို့ ယူဆပါတယ်။

ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရင်အစိုးရရဲ့ concept က အသေးစား အလတ်စားတွေ labor intensive တွေ လာကြ၊ MNC တွေလိုမျိုးတွေ နေဦး၊ လျှပ်စစ် မပေးနိုင်သေးဘူး၊ ကျွမ်းကျင်သူတွေ မရှိသေးဘူး ဆိုတဲ့ အယူအဆက တော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ဝင်ရောက်လာမှာကို ဟန့်တားသလိုမျိုး ဖြစ်နေနိုင်တယ်။ လျှပ်စစ် မရှိဘူး၊ ကျွမ်းကျင်သူတွေ မလုံလောက်ဘူး သူတို့ သိပါတယ်။ သူတို့ဘာသာသူတို့ လိုအပ်ချက်ကို ဖန်တီးသွားနိုင်ပါတယ်။ တစ်လောက စက်မှု ဇုန်တစ်ခုအတွက် လျှပ်စစ် ထုတ်လုပ်ဖို့ နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်နဲ့ ဆွေးနွေးတော့ လျှပ်စစ် ထုတ်တာလောက်က သူတို့အတွက် အသေးအဖွဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီထက် ကြီးကြီးမားမား လုပ်ချင်တယ်။ နောက်ဆုံး လျှပ်စစ်အပြင် developer ပါ လုပ်ချင်တယ်။ ဆိုလိုချင်တာက မောင်တိုင်ပင်တို့အတွက် လျှပ်စစ်က အရေးကြီးပေမဲ့ နိုင်ငံတကာ MNC တွေအတွက်က အရေးမကြီးဘူး၊ လုပ်နိုင်တယ်။ လူလည်း တူတူပဲ။ ဘွဲ့ရတွေ ရွေးချယ်ပြီး ဆောက်နေစဉ်ကာလမှာ training ပေးလို့ ရတာပဲ။ ဘိုးရင်းလို Air Bus လို ကုမ္ပဏီလိုမျိုးတော့ မြန်မာပြည် မလာသေးပါဘူး။ အရေးကြီးဆုံးက ဗျူရိုကရေစီကြီးနိစနစ်ကို လျှော့ချပြီး ဝင်လာသူတွေ ဘယ်လို စိတ်ချမ်းသာအောင် လုပ်ပေးမယ်၊ ဒေါ်လာ သန်းရာနဲ့ ချီ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံသူတွေအနေနဲ့ မသေမချာ မရေရာသေးတဲ့ အခြေအနေကို win-win ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်မယ် ဆိုရင် ဝင်လာကြမှာပါပဲ။

မောင်တိုင်ပင် တင်ပြတဲ့အချက်တွေဟာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ ပြန်လည် ပြောပြတဲ့အခါ မှတ်သားထားမိတာတွေပါ။ သူတို့တွေ MFTB, MICB စတဲ့ အစိုးရဘဏ်တွေကို သွားရမှာ တွန့်ဆုတ်ကြတယ်။ procedures တွေက ရှည်ပြီး ဆက်ဆံရေးလည်း မကောင်းပါဘူး။ ကိုယ့်နိုင်ငံကို

လာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေကို အဆင်ပြေအောင် ဘယ်လို လုပ်ပေးလိုက်မယ် ဆိုတဲ့ စိတ်ထားမျိုးတော့ ထားဖို့ လိုပါတယ်။ တစ်ဖက်က ကြည့်ပြန်ရင်လည်း မောင်တိုင်ပင်တို့နိုင်ငံရဲ့ ပြောင်းလဲမှုတွေဟာ မြန်ဆန်လွန်းတဲ့အတွက် အောက်က ဝန်ထမ်းတွေ လိုက်မမီအောင် ဖြစ်နေတာလားလို့ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် အရာရှိ တစ်ယောက်ကို ပြောလိုက်တော့ “ သိပ်မှန်တာပဲ ဆရာ၊ ကျွန်တော်တို့ အဆင့်တွေတောင် မိအောင် လုပ်နေရတာ ဖြစ်လို့ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ဝန်ထမ်းတွေ ဆို တော်တော်ကို ပြောယူနေရတာ” လို့ ပြန်ပြောပါတယ်။

အဲဒီတော့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ များများ ဝင်လာမယ် ဆိုရင် မောင်တိုင်ပင်တို့ နိုင်ငံမှာ အရာရာ ပြောင်းလဲသွားနိုင်မှာ ဖြစ်လို့ ကြိုဆိုလက်ခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့တွေ ဝင်လာရင်တော့ ငါတို့တစ်တွေ အရင်လို လုပ်စားကိုင်စားလို့ မရနိုင် တော့ဘူးလို့ ကျိုးလန့်စာစား ဖြစ်မနေသင့်ပါဘူး။ Yoma Strategic Holdings ဟာ MNC တစ်ခု ဖြစ်တဲ့ Digicel နဲ့ Telecommunication မှာ consortium ဖွဲ့ လိုက်တယ် ဆိုတဲ့ သတင်း CNA ပါလာတာကြောင့် စင်ကာပူ စတော့အိတ် ချိန်းမှာ ရိုးမရဲ့ရှယ်ယာဟာ ၈၂ ဆင့်အထိ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း တက်သွားပါတယ်။ ရိုးမရဲ့ မနှစ်က IPO က ဆင့် ၂၀ နဲ့ စခဲ့တာပါ။ အဲဒီတော့ လုပ်တတ်ကိုင်တတ် သူတွေဟာ စီးပွားရေး ရေစီးကြောင်းမှာ အခွင့်သာရင် သာသလို မျောပါလုပ် ဆောင်နေကြပါတယ်။ မြန်မာရဲ့ image ဟာလည်း တဖြည်းဖြည်း တက်လာနေပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကြိုးနီစနစ်တွေ လျော့ချပြီး လုပ်ပေးကိုင်ပေးနိုင်မယ် ဆိုရင် ဒေသတွင်း ကျားတစ်ကောင် ဖြစ်လာဖို့ ဆိုတာ မဝေးတော့ပါဘူး။

■ ဘလောက်ရေးသားသည့်ရက်စွဲ [၁၂-၄-၂၀၁၃]

စီးပွားရေးကို မွှေနှောက်ကြည့်ရှုခြင်း

SME တွေဟာ MNC တွေကို ဖြည့်ဆည်းပေးရတဲ့နေရာမှာ ရှိတာပါ။ MNC မထုတ်ချင်တဲ့ ပစ္စည်းကို SME တွေကပဲ ထုတ်လုပ်ကြရတာပါ။ MNC တွေ လာချင်အောင် မြန်မာ FDI Law ကို ပြင်ဆင်ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာဦးမြင့်က MNC တွေကို မန်ချက်စတာ ဘောလုံးအသင်းနဲ့ မြန်မာမိန်းကလေးအသင်း ဘောလုံးကန်သလိုမျိုး ဖြစ်နေလိမ့်မယ်လို့ နှိုင်းယှဉ်တင်စား ပြောခဲ့တယ်။ သို့သော် မလာနိုင်အောင် လုပ်ထားရင်လည်း ပြည်တွင်းက ခရိုနိုတွေ စားသွားလိမ့်မယ်။ ပြည်သူတွေကတော့ ဘာမှ မသိဘူး။ အလုပ်အကိုင် စားဝတ်နေရေး ပြေလည်ဖို့ပဲ သိတယ်။ ခရိုနိုထက်စာရင် နိုင်ငံခြား MNC တွေ လာစေချင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်သူမှတော့ ကောင်းမှာ မဟုတ်ဘူး။ ရတဲ့အခွင့်အရေးအပေါ် အမြတ်ထုတ်တတ်ဖို့ပဲ။ စင်ကာပူ ဆိုရင်

အခု အစိုးရသစ်မှာ ပြောင်းပြီဆိုရင် ဘယ်အဆင့်အထိ ပြောင်းမလဲ၊ ဒေသတွင်း အဆင့်လောက်ကို မစဉ်းစားနဲ့တော့၊ ကမ္ဘာ့အဆင့်ကိုပဲ တက်လှမ်းကြရမယ်။

ပြင်ပက ဝင်လာမှာကို တအား တင်းကျပ်နေတယ်။ ရွှေတွေထဲ EP သမားတွေ လည်း ဆက်သက်တမ်းတိုးလို့ မရတော့ ပြန်တဲ့သူ ပြန်ကုန်ပါပြီ။ S pass အတန်းကို ဆင်းလုပ်ရတဲ့သူတွေ လုပ်နေရပါတယ်။ မြန်မာတွေအတွက်တော့ မထူးဘူး။ နိုင်ငံခြားသားဟာ နိုင်ငံခြားပဲ။ ဘာအခွင့်အရေးမှ ပိုမရဘူး။ စင်ကာပူဟာ ရှေ့လျှောက် နိုင်ငံခြားသားအတွက် လာအလုပ်ဖို့ကောင်းတဲ့ နိုင်ငံ မဟုတ်တော့ဘူး။ စီးပွားရေးပညာရှင်တွေက စင်ကာပူစီးပွားရေး ကျဆင်းသွားလိမ့်မယ် ဆိုတာတောင် မရဘူး။ ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနက နိုင်ငံခြားသားတွေ များနေပြီ။ MRT နဲ့ ဘတ်စ်တွေမှာ လူကျပ်တယ်။ အိမ်ဈေးတွေ တက်တယ်။ ဒါက သူတို့ ထင်လို့ပါ။ နိုင်ငံခြားသားတွေ ဝယ်ခွင့်ပြုထားတော့ ဘယ်သူမဆို စင်ကာပူမှာ လာပြီး ကွန်ဒို ဝယ်ထားကြတာပဲ။ စင်ကာပူနိုင်ငံသား ပညာတတ်တစ်ယောက်ဟာ လခ ၅၀၀၀ လောက် မရရင် မလုပ်ချင်ဘူး။ white collar အဆင့်မှာပဲ လုပ်ချင်ကြတယ်။ အောက်ခြေသိမ်းအလုပ်တွေ မလုပ်ချင်ကြဘူး။ အောက်ခြေသိမ်း ဆိုတာ D jobs တွေ ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖိုမင်လို အိုဗာဆီယာလိုမျိုးတောင် မလုပ်ချင်ကြတာ။

စင်ကာပူမှာ ရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတိုင်းလိုလိုပဲ ဝန်ထမ်းတွေ အင်ဂျင်နီယာတွေ လိုနေတယ်။ နိုင်ငံခြားသားကို ခန့်ချင်ရင် S pass က ကိုတာနဲ့ ထိန်းတယ်။ EP က လခနဲ့ ထိန်းတယ်။ နိုင်ငံခြားသားကို ကုမ္ပဏီတွေက ၄၀၀၀ ကျော် လခ မပေးချင်ကြဘူး။ EP လစာက အနည်းဆုံး ၄၀၀၀ ကျော်ရမယ်လေ။ နောင် ၂ နှစ်လောက် ဆိုရင် စင်ကာပူမှာ ဘယ်လိုများ ဖြစ်လာမလဲတော့ မသိဘူး။ စင်ကာပူတွေ လက်ကြောမတင်းတာတော့ လက်တွေ့ တွေ့မြင်နေရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့မှာ ရှိသင့်တဲ့ အခြေခံအဆောက်အအုံ အားလုံး ပြည့်စုံနေပြီ။ ဒါကြောင့် မြန်မာအစိုးရနဲ့ လုပ်ငန်းရှင်ပြည်သူတွေကို ပြောချင်တာက မြန်မာအတွက် နိုင်ငံစီးပွားရေး ကောင်းလာဖို့ potential အများကြီး ရှိနေတယ် ဆိုတာကိုပါ။ သို့ပေမဲ့ မြန်မာမှာက မစ္စတာလီကွမ်းယူလို ဦးနှောက်မျိုးနဲ့ ခေါင်းဆောင် မရှိသလို အကြံပေးထဲမှာလည်း ခေါင်းကောင်းတဲ့သူ ရှိချင် ရှိပေမဲ့ မိုးကျရွေကိုယ်အချင်းချင်းပဲ ယုံကြတဲ့ mind-set ကြောင့် နေရာ ရလာမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒါပေမဲ့ မြန်မာ SME တွေက နိုင်ငံတကာ MNC တွေ လာရင် သူတို့တော့ နေရာ ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုပြီး FDI Law ကို ဘာဖြစ်တယ် ညာဖြစ်တယ်နဲ့ အကြောက်အကန် ဖြစ်နေရတာဟာ နှစ်ပေါင်း ၂၀-၃၀ လောက် အစိုးရဆီမှာ

နို့သက်ခံစို့နေတဲ့အကျင့်က မပျောက်နိုင်လို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်ပစ္စည်းကို သွင်းကုန် ပိတ်ပေးပါ။ ကန့်သတ်ပေးပါ ဆိုတာ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးလောကမှာ တအား အရပ်ဆိုပါတယ်။ productivity တက်လာအောင် လုပ်ဖို့ ဆိုတာ နည်းလမ်း များစွာ ရှိပေမဲ့ အစိုးရကို ကုလားချဲ့ချဲ့၊ စားသုံးသူနဲ့ ကိုင်ပေါက်ပြီး အသာစီးပဲ ရယူလိုကြပါတယ်။ MNC တွေ ရောက်လာရင် SME တွေအနေနဲ့ ဘာအကျိုးကျေးဇူးတွေ ရနိုင်တယ် ဆိုတာ အရင် သဘောပေါက်ဖို့ လိုတယ်။

မြန်မာမှာ ကုန်သည်ပွဲစား အရေအတွက်က များတယ်။ ကုန်သည်ပွဲစား ဆိုတာ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေးကို စိတ်မဝင်စားကြဘူး။ ကုန်သည်ပွဲစား လုပ်တာက လည်ရင် လည်သလို ငွေအမြန် ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်တယ်။ လုပ် တတ်သလောက် အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ထွန်းတယ်။ ဘယ်ကုန်သည် ပွဲစားကမှ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးကို စိတ်မဝင်စားကြဘူး။ တစ်ဖက်က ကြည့်ရရင် ဘဏ် တွေဆိုတာ အပေါင်ပစ္စည်းက အဓိက မဟုတ်ဘူး၊ လုပ်ငန်းက အဓိက။ သူတို့ ကလည်း ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်တဲ့သူကိုမှ ငွေချေးချင်တာ။ ကုန်သည် ပွဲစားကို ငွေမချေးချင်ကြဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ကုန်ပစ္စည်း ဘယ်လို ထုတ်ရမလဲ ဆိုတာ မသိလို့။ household goods တွေ ထုတ်လုပ်ဖို့ ဆိုရင် မြန်မာ SME တွေ ဂျပန်၊ ကိုရီးယားတွေလောက် ကောင်းအောင် လုပ်နိုင်မလား။ မြန်မာတွေ သူတို့လောက် ကောင်းအောင် လုပ်နိုင်ပါ့မလား၊ မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုရင် ဈေးကွက်မှာ ဘယ်လိုမှ မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ကိုရီးယားက အိုးခွက်တွေ ထုတ်လုပ်တဲ့ လုပ်ငန်း လာရင်းနှီးမြှုပ်နှံတယ်။ တရုတ်ပစ္စည်းနဲ့တော့ ယှဉ်နိုင်တယ်။ ပြည်တွင်း ဈေးကွက်မှာ သုံးပျော်တော့ ဝယ်သုံးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ high end market အတွက် ဆိုရင်တော့ မယှဉ်နိုင်ဘူး။ ငွေအရင်းအနှီး၊ နည်းပညာ လိုတယ်။

ဒါ့အပြင် အရေးကြီးဆုံးက R & D ပဲ။ လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်လည်း ရှားတယ်။ အစိုးရကလည်း သိပ်အားမပေးဘူး။ မြန်မာမှာ အများဆုံး လုပ်နေ တာက trial and error method ပဲ။ ဆာပေးကော ရှိသလား။ ထန်းပင်ဆာပေး တော့ ရှိချင် ရှိမယ်။ မြန်မာကုမ္ပဏီတွေ R & D လုပ်ဖို့ market survey လုပ်ဖို့ လုပ်ငန်း လာအပ်တာ အတော် နည်းပါတယ်။ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေပဲ အပ်ကြ တာ များတယ်။ R & D လုပ်မယ်၊ survey လုပ်မယ်၊ ကိုယ်ရဲ့ ထုတ်လုပ်မှုနည်း ပညာက ဘယ်လို လုပ်မယ်၊ ဈေးနှုန်းကို ဘယ်လို competitive ဖြစ်အောင် သတ်မှတ်မယ်၊ ဈေးကွက်ဝေစု ဘယ်လောက် ရှိသလဲ။ ပြိုင်ဘက်တွေက ဘယ် သူတွေလဲ၊ သူတို့ ဘာတွေ လုပ်နေသလဲ ထောက်လှမ်းကြည့်ရမယ်၊ သတင်း

စုံစမ်းကြည့်ရမယ် စတဲ့ အခြေခံ R & D လောက်တော့ လုပ်ဖို့ လိုမယ်။ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုဥပဒေ အပါအဝင် ဥပဒေတွေ အားလုံး တည်ငြိမ်မှု ရှိအောင် လုပ်ရ မယ်။ ကံကောင်းတာက ကိုလိုနီလက်ထက်က ရေးဆွဲထားတဲ့ ဥပဒေတချို့ ဆိုရင် နည်းနည်းပဲ ပြင်ရမယ်။ ဗြိတိသျှလက်ထက်ကတည်းက ဥပဒေတွေ ရှိ တော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ဥပဒေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် နိုင်ငံတကာက အထင်ကြီး မှုတော့ ရှိကြပါတယ်။ corporate lawyer တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လူ့စွမ်းအား အရင်းအမြစ်မှာ များများ ထွက်လာအောင် လုပ်ဖို့ လိုမယ်နဲ့ တူတယ်။ အထူး သဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာ ကောင်းတဲ့ ဥပဒေပညာရှင်တွေ များများ လိုပါတယ်။ ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် အရင်အစိုးရ လက်ထက်က နာမည် တော်တော် ပျက်တယ်။ ပြောင်းချင်သလို ပြောင်းတယ်။ သိသာထင်သာမြင်သာ မရှိဘူး။ နှုတ်မိန့်နဲ့လည်း ပြောင်းတယ်၊ ပြင်တယ်။ ဘာ ကြောင့် ပြောင်းတယ်၊ ပြင်တယ်လည်း မပြောဘူး။ ရွှေမျက်နှာတော်ကို ကြည့် နေရတယ်။ အလိုမကျပုံပေါ်ရင် ဘာမှ ဆက်မလုပ်ရဲဘူး။ ပြည်သူတွေအလွန် ဘယ်လောက် ကောင်းပါစေ၊ ထိပ်ကနေ ထိုင်ပြီး မျက်နှာထားကြီးနဲ့ ဒါလုပ် လို့ ပြောလိုက်ရင် ဘယ်သူကမှ စောဒက မတက်ရဲဘူး၊ မဖြစ်ဖြစ်အောင် လုပ်ပဲ။

ဒီလိုနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးတွေမှာ မြန်မာရဲ့ image ဟာ တဖြည်းဖြည်း မှိန်လာခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းက လူတွေဟာ မလုပ်တတ် မကိုင်တတ် ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အခု အစိုးရသစ်မှာ ပြောင်းပြီ ဆိုရင် ဘယ်အဆင့်အထိ ပြောင်းမလဲ၊ ဒေသတွင်း အဆင့်လောက်ကို မစဉ်းစားနဲ့တော့။ ကမ္ဘာ့အဆင့်ကိုပဲ တက်လှမ်းကြရမယ်။ ဒေသတွင်း နိုင်ငံတွေရဲ့ အားနည်းချက်တွေ အားသာချက် တွေက ဘာတွေလဲ ဆိုတာ လိုက်ကြည့်ရမယ်။ ဒါတွေက think tank အဖွဲ့ အစည်းတွေရဲ့ အလုပ်လို့ ထင်တယ်။ သူတို့က ပြည်သူတွေကို ပြန်တင်ပြနေရ မယ်၊ အကြံတွေ ပေးနေရမယ်။ စာစောင်တွေ စာအုပ်တွေ ထုတ်ပေါ့။ သိချင်တဲ့ သူက ဝယ်ဖတ်ကြမှာပါ။ ကိုယ်နိုင်ငံရဲ့ infrastructure တွေ တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာအောင် လုပ်ရမယ်။ လမ်း၊ တံတား၊ လျှပ်စစ်၊ ဆက်သွယ်ရေးတွေက ဦးစားပေးရမယ့် အပိုင်းတွေပဲ။ နောက် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်ငွေကြေး လုပ်ငန်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးတွေမှာလည်း ကမ္ဘာ့ အဆင့်မီရမယ်။ ကိုယ့်နိုင်ငံသားတွေဟာ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီတဲ့ ပညာတွေ တတ် ထားရမယ်။ ပညာတော်သင် အယောက် ၁၀၀ လောက် လွတ်လိုက်လို့ လူ ၅၀ ပဲ ပြန်လာပါစေ၊ ဒီ ၅၀ နဲ့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းတွေ လုပ်မယ်။

လူငယ်တွေအတွက် vocational training school တွေ အများကြီး လိုမယ်။ အစိုးရလည်း ဖွင့်၊ ပုဂ္ဂလိကလည်း ဖွင့်။ အတတ်ပညာရှင်ကလေးတွေ အများကြီး ပေါ်လာဖို့ ရေတိုနည်းနဲ့ အမြန်လိုက်ရမယ်။ အချိန်တိုအတွင်း ထုတ်လုပ်နိုင်ရမယ်။ နောက်မှာ advance courses တွေ ထပ်တက်ခိုင်းပြီး သူတို့တွေရဲ့ capacity ကို မြှင့်ရမယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လုပ်နေတဲ့ လုပ်နည်းစနစ် တွေ အကုန်လုံး မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရှိနေအောင် လုပ်ရမယ်။ မြန်မာ့နည်း မြန်မာ့ဟန် ဆိုတာ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုမှာပဲ ရှိသင့်တော့တယ်။

အားလုံး ကမ္ဘာအဆင့်မီအောင် လုပ်ထားရမယ်။ လုပ်နိုင်အောင် စနစ် တကျ အစီအမံ ထားရှိရမယ်။ ဒါတွေ လုပ်ဖို့ နှစ်ပေါင်း ၂၀ လောက် လိုမယ် ထင်တယ်။ နောင် ၂၀၃၃ ခုနှစ်ကျရင် မြန်မာဟာ ဒေသတွင်းနိုင်ငံတွေနဲ့ ယှဉ်နိုင်လိမ့်မယ် ထင်တယ်။ ဦးမြင့်ကတော့ ၂၀၃၀ မှာ မောင်တိုင်ပင် မှန်းတာ ထက်တောင် အဆင့်နိမ့်သေး။ သူတို့တွေ ပြောတဲ့ အာရှကျား၊ ကျားပေါက် အဆင့်လောက်တော့ ဖြစ်ဖို့ နေနေသာသာ၊ အင်း ... အခုက စလုပ်မှ ဖြစ် နိုင်မလား မသိ၊ သမ္မတသက်တမ်း လေးဆက်လောက် ဒီလို မပြောင်းလဲတဲ့ အတွေးအခေါ်မျိုးတွေနဲ့ ဆက်လုပ်သွားဖို့ လိုပါတယ်။ နောက်ပြန်လှည့်တယ် ဆိုတာ ဒါမျိုးကို ပြောတာပါ။

ဒီကနေ့ ဖြစ်နေတာက ဒေသခံ ခရိုနီတွေက နိုင်ငံတကာ MNC တွေ ဝင်လာမှာ ကြောက်ကြတယ်။ MNC ကလည်း သူတို့တွေဟာ အမေရိကန်နဲ့ အီးယူက ကြဉ်ထားတဲ့ ခရိုနီ ဆိုတာ သိလေတော့ သူတို့နဲ့ မပေါင်းချင်ကြဘူး။ အဲဒီတော့ ဝင်လာရင် သူတို့ရဲ့ပြိုင်ဘက် ဖြစ်မှာ သေချာတယ်။ သူတို့ လာရင် အရိုးအရင်းနဲ့ အရိုးနား ကပ်နေတဲ့ အသားလောက်ပဲ စားရမှာ။ နောက်တစ်ခုက FDI law မှာ ပြည်တွင်းက ရာခိုင်နှုန်း ၅၀ ပါ ဆိုရင်လည်း MNC တွေရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပမာဏက သိပ်ကြီးတော့ သူတို့ ရှယ်ယာ ထည့်ဖို့ အခက်အခဲ ရှိနိုင်တယ်။ MNC က လာရင် ကမ္ဘာ့အဆင့်မီ စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်တတ်သူတွေပဲ ဦးစားပေးမှာလေ။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ ခရိုနီ ဆိုတာ သူ့ဆွေမျိုးသားချင်း၊ နောက် မနိုင်ရင်ကန် လူတွေရဲ့ အမျိုးအနွယ်တွေပဲ ခန့်ထားတာ ဆိုတော့ တကယ် ယှဉ်ရတော့မယ် ဆိုရင် ဘယ်ယှဉ်နိုင်ပါ့မလဲ။

အရေးကြီးဆုံး SME ပင် ဖြစ်စေ ခေတ်မီစီမံခန့်ခွဲမှုနဲ့ နည်းပညာပဲ။ မြန်မာမှာ ကမ္ဘာ့အဆင့်မီမီ ရှိနေပြီလား။ မရှိသေးပါဘူး။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံဖို့ ဝင်လာ သူတွေနဲ့ အတူ တွဲလုပ်ရင်း သိအောင် နားလည်အောင် လုပ်ယူရမှာ။ ငါးနှစ်

အရင်းအနှီးပျေးကွက်နှင့် စီးပွားရေး ပဲ့တင်သံ

mgyoe.com

SAMPLE BOOK

တန်သည်၊ ခြောက်နှစ်တန်သည် အတူ တွဲလုပ်ကြမှု ဩော် ... ဒါပါလား ဆို ပြီး သိလာမယ်။ ဒါတောင် သင်လို့ တတ်လွယ်တဲ့ capacity ရှိတဲ့ လူငယ်တွေ ကော ကိုယ့်လက်ထဲမှာ များများစားစား ရှိနေပြီလား။ အမြီးကျက် အမြီးစား၊ ခေါင်းကျက် ခေါင်းစား ဖြစ်နေတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ မျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ mind-set ကိုလည်း တစ်ဖက်က ပြင်ရဦးမယ်။ သင်လွယ်တတ်လွယ်တဲ့ လူငယ်တွေက တော့ ပတ်ဝန်းကျင်ကောင်းတစ်ခုကို ဖန်တီးပေးလိုက်ရုံနဲ့ ထိုးတက်သွားနိုင် ပါတယ်။ စင်ကာပူမှာ ခဏ လာနေပြီး စင်ကာပူကို တစေ့တစောင်း ကြည့်၊ မြန်မာရဲ့ အနာဂတ် စီးပွားရေးကို စိတ်ကူးနဲ့ ပုံဖော်၊ အမျိုးမျိုး ရောစပ် မွေ နှောက်ကြည့်တဲ့အခါ မချင့်မရဲ ဖြစ်တဲ့ စိတ်တွေပဲ ပေါ်လာပြီး ဝေလေလေပဲ ဖြစ်သွားပါတယ် ခင်ဗျား။

■ ဘလောက်ရေးသားသည့်ရက်စွဲ [၂၆-၁၀-၂၀၁၂]

စင်ကာပူနိုင်ငံနှင့် သူ့စီးပွားရေးအမြင်

မောင်တိုင်ပင် သမီးနဲ့ လာနေ၊ မြေးလာ ထိန်းနေတယ် ဆိုပေမဲ့ မောင်တိုင်ပင် အဖို့ ရန်ကုန်မှာ လုပ်ငန်းတွေ ရှိနေ တယ်။ ဒီမှာ လာနေတဲ့ကာလမှာ တစ်ခု ထူးခြားတာက မောင်တိုင်ပင် ရန်ကုန် မှာ ဘယ်လိုဝိတ်ချချ ပေါင် ၁၈၀ ကျော် က မကျဘူး။ ဒီမှာတော့ စားတဲ့သောက် တဲ့နေရာမှာလည်း diet လုပ်တယ်။ အချို့တွေ ဘာတွေ သိပ်မစားဘူး။ စိတ် ထဲမှာ ဘာ stress တွေ ဝင်နေသလဲ ဆိုတော့ health concious stress ကျန်းမာရေးအတွက် စိတ်မှာ ပူပန်တဲ့ စိတ်ဝင်နေတယ်။ သွားကိုက်ရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ သွေးတိုးရင်ဖြစ်ဖြစ်၊ နှလုံးဖောက်မော တာ ဖြစ်ဖြစ် တစ်ခုခု ဖြစ်ရင် ဆရာဝန် ဆီ သွားရမယ်။ foreigner ဖြစ်နေတော့ ပိုက်ဆံ အများကြီးကုန်မယ်။ အဲဒီလိုမျိုး ပူပန်စိတ်တွေ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကျန်းမာအောင်

လူတစ်စုလက်ထဲမှာ
 နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးအင်အားဟာ
 စုပုံမနေဘဲ လူအများလက်ထဲမှာ
 ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် ဖြစ်အောင်
 လုပ်ထားတော့ ဒီပုံစံ မပျက်သရွေ့
 စီးပွားရေးဟာ ရှင်သန်နေမှာပါပဲ။
 မြန်မာရဲ့ လက်ရှိအခြေအနေက
 ဘယ်ကနေ အစ ဆွဲထုတ်ရမလဲ
 ဆိုတဲ့ အခြေအနေပျိုးပါ။

Healthy life style နေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သမီးမိသားစုကတော့ မပူရဘူး။ သူတို့ လေးယောက်စလုံး health insurance က ရှိပြီးသား။ ဆေးခန်း သွားရရင် အလုပ်မှာ ပြန် claim လုပ်လို့ ရတယ်။ ပြန်ခါနီး ဝိတ်ချိန်ကြည့်တော့ ၁၆၇ ပေါင် ရှိတယ်။ အမှန်တော့ ကိုယ် လိုချင်တာက ပေါင် ၁၇၀။ ဒါပေမဲ့ ရန်ကုန် ပြန်ရောက်ရင် တစ်လအတွင်း ပေါင် ပြန်တက်လာနိုင်ပါတယ်။

စင်ကာပူမှာ မနက်တိုင်း ၃-၅ ကီလိုမီတာ လမ်းလျှောက်ဖြစ်တယ်။ မနက် ၆:၄၅ ကနေ ၈:၀၀ အထိပဲ။ တနင်္ဂနွေ တစ်ရက်ပဲ နားတယ်။ စင်ကာပူမှာ လေက ရှူလို့ ကောင်းတယ်။ သန့်လည်း သန့်တယ်။ လေက အမြဲလိုလို တိုက် နေတော့ လမ်းလျှောက်ရင်း လေရှူရတာ တော်တော်ကောင်းတယ်။ စင်ကာပူ National Environmental Agency က ကမ္ဘာ့နိုင်ငံမြို့တော်တွေထဲမှာ စင်ကာပူ က လေဟာ တော်တော်ကို သန့်ရှင်းတယ်လို့ ကြွားထားတယ်။ ဟုတ်လည်း ဟုတ်ပါတယ်။ မောင်တိုင်ပင်တို့က မြန်မာပြည် အပြင်ဘက် ရောက်ရင် ချေး တွင်းအပြင်ဘက် ရောက်တယ်လို့ တင်စား ပြောတတ်တယ်။ ဟုတ်တယ်လေ။ မီး မမှန်၊ အင်တာနက်က နှေး၊ အခုတစ်ခါ traffic jam က ရှိသေးတယ်။ ရန်ကုန်မှာ ၁၂ ရာသီ ကားကျပ်တာက လူတွေ စည်းကမ်းမဲ့မှုကြောင့်ပါ။ ဘတ် စကားလည်း ဘတ်စကားသမားမို့၊ တက္ကစီလည်း တက္ကစီကားသမားမို့၊ လမ်း အသုံး ပြုသူတွေကအစ အားလုံး ပါပါတယ်။

စင်ကာပူမှာ မောင်တိုင်ပင်က ရုံးချိန်ကို ရှောင်တယ်။ အဲဒီတော့ MRT စီးစီး၊ ဘတ်စီးစီး နည်းနည်း ချောင်ချောင်ချိချိ သွားလို့ ရတယ်။ အလုပ် လာလုပ်သူတွေ များတဲ့အတွက် ရုံးချိန်မှာ လူကျပ်နေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လည်း စလုံးတွေက အရင်လို မဟုတ်တော့ဘူး။ နိုင်ငံခြားသားတွေကို ငြိုငြင်လာ ကြတယ်။ ဒီမှာ တစေ့တစောင်း ကြည့်မိတယ်။ engineering works ကို လုပ်တဲ့ ဖိုမင်၊ ကျွမ်းကျင်လုပ်သားတွေထဲမှာ စလုံး တရုတ်က တော်တော် နည်းတယ်။ မလေးတွေနဲ့ အိန္ဒိယသားတွေပဲ လုပ်နေတာ တွေ့တယ်။ တရုတ် ဆိုရင်တောင် စလုံးတရုတ်တွေ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်ကြီး တရုတ်တွေပဲ လုပ်နေကြတာ။ စလုံး တရုတ်တွေက အရောင်းအဝယ် အလုပ်တွေ၊ ဘဏ်အလုပ်တွေ၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ် အလုပ်တွေ၊ white collar အလုပ်တွေပဲ လုပ်ကြတာ များတယ်။ blue collar အလုပ်လုပ်တဲ့ boiler suit ဝတ်ထားပြီး အပြင်က ပရိုဂျက်လုပ်ငန်း အလုပ် တွေမှာ စလုံးတွေ နည်းပါတယ်။ blue collar လုပ်ချင်ကြတာကတော့ သူများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး နိုင်ငံတွေနဲ့ ယှဉ်ရင် လခ နည်းလို့ပါပဲ။ ဘွဲ့တွေ ဘာတွေ

ရလို့က်ရင် စတိုင်ကျကျ white collar အလုပ် လုပ်ရလိမ့်မယ်လို့ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ရှိနေတယ်။

ဒါကြောင့် စင်ကာပူဟာ နိုင်ငံခြား အလုပ်သမားတွေကို သူတို့ရဲ့ project တွေအပေါ်မှာ မှုတည်ပြီး လိုကို လိုနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် maintenance job တွေမှာလည်း လိုနေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ- Gardens By the Bay project ပြီးသွားတော့ မြန်မာအလုပ်သမားတွေ အင်ဂျင်နီယာတွေ တော်တော်များများ အိမ်ပြန်ကြရတယ်။ သူတို့မှာ ဝင်ငွေ ရအောင် လုပ်ရမယ့် ပရိုဂျက်တွေကိုပဲ စဉ်းစားနေရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်က သူများနိုင်ငံလို ပေါကြွယ်ဝခြင်းမှ မရှိတာကိုး။

လွန်ခဲ့သော သုံး-လေးနှစ်က Casino, Marina Bay Sands, Garden by the Bay စတဲ့ ပရိုဂျက်တွေ စလုပ်ခဲ့စဉ်က အင်ဂျင်နီယာတွေ၊ ကျွမ်းကျင် အလုပ်သမားတွေ အများကြီး လိုတော့ ပြည်ပကနေ အများကြီး ခေါ်ခဲ့ရတယ်။ အခုတော့ စင်ကာပူမှာ ပရိုဂျက်တွေ တော်တော် နည်းသွားပြီ။ လုပ်ပြီးတဲ့ ပရိုဂျက်တွေကနေ ဝင်ငွေ ရလာအောင် လုပ်ရမယ်လေ။ အခုချိန်ဟာ ဝင်ငွေက တော့ မျှော်မှန်းထားတဲ့အတိုင်းပဲ ရနေတယ်နဲ့ တူတယ်။

နောက်တစ်ခု လေ့လာမိတာကတော့ စင်ကာပူမှာ ကွန်ဒိုတွေ နေရာအနှံ့မှာ ဆောက်ကြတယ်။ သတင်းစာကြော်ငြာတွေမှာလည်း ပါတယ်။ ဈေးကလည်း ကြီးတော့ ဘယ်သူတွေများ ဝယ်ပါလိမ့်လို့ မောင်တိုင်ပင် စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။ အလားတူ အစိုးရကလည်း ပြည်သူတွေ နေဖို့အတွက် HDB flat တွေ ဆောက်ပေးထားကြတယ်။ အဟောင်းတွေကို ဖြိုဖျက်ပြီး အသစ်တွေ ဆောက်ကြတယ်။ အဟောင်းဆိုပေမဲ့ မောင်တိုင်ပင်တို့ အမြင်မှာတော့ အကောင်းကြီး ရှိပါသေးတယ်။ အမြဲတမ်း သစ်လွင်နေအောင် လုပ်ချင်တာနဲ့ တူတယ်။ ငွေရှိတဲ့အခါကျတော့ အားလုံး ဖြစ်ချင်တာကို လုပ်နိုင်ကြပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ property market ကို ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ စီးပွားရေး လုပ်တဲ့အခါ အကွက် မြင်ဖို့ လိုတယ်။ စီးပွားရေးကို စီးပွားရေးလို သဘောထားရမယ်။ လုံခြုံရေးကို တာဝန်ရှိတဲ့သူတွေ လုပ်လိမ့်မယ်။

စင်ကာပူမှာ ကွန်ပျူတာ အင်တာနက် ကောင်းတော့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာဆိုတာ သူတို့ ကွန်ပျူတာတွေထဲမှာ အသီးသီး သွင်းထားတယ်။ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခုလည်း link ရှိကြတယ်။ မြန်မာဆို ဝန်ကြီးဌာနတွေ တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ဘာလုပ်နေတယ်ဆိုတာ link မရှိကြဘူး။ တချို့က ပြောတယ်။ စင်ကာပူ

ဟာ အာဏာရှင်နိုင်ငံပဲတဲ့။ ဒါပေမဲ့ people centered ဖြစ်တယ်၊ ပြည်သူ လူထုကို အဓိကထားတယ်။ အဲဒီတော့ အာဏာရှင် ဖြစ်ပေမဲ့လည်း အာဏာရှင် ဆိုတာ မေ့နေကြတယ်။

စင်ကာပူက အိမ်ရာအဆောက်အအုံတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စံချိန်စံညွှန်းတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီအတိုင်း အဆင့်မီအောင် ဆောက်ကြရတယ်။ စစ်ဆေးရေး ဆောင်ရွက်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကလည်း သေချာ စစ်ဆေးတယ်။ လာဘ်ပေး လာဘ်ယူ လုပ်ဖို့ တော်တော် ခဲယဉ်းတယ်။ တစ်လောက The Strait Times ထဲမှာ လာဘ်ပေး လာဘ်ယူကိစ္စတွေ ဟိုးလေးတကျော်ကျော် ပါလာတယ်။ Mount Blanc ဖောင်တိန် လက်ဆောင်ပေးတာ ယူမိလို့ အရေးယူခံခဲ့ရတယ်။ property market ဘာကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးသလဲ ဆိုတော့ နိုင်ငံခြားသားတွေကို ကွန်ဒို ဝယ်ခွင့်ပြုထားတယ်။ စီးပွားရေးမျက်စိနဲ့ ကြည့်တာပေါ့လေ။ နိုင်ငံခြားက ငွေ ရှိသူတွေက စင်ကာပူမှာ ကွန်ဒိုတွေ ဝယ်ထားပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားတယ်။

တချို့ နိုင်ငံတကာ multinational ကုမ္ပဏီတွေကလည်း ပြည်တွင်းမှာ ရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတွေကို merger and acquisition ပြုလုပ်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားကြ တယ်။ စင်ကာပူမှာ ကုမ္ပဏီတွေ merger and acquisition လုပ်ဖို့ အခြေ အနေက သူများနိုင်ငံတွေထက် အားသာတယ်။ အဲဒီတော့ property နဲ့ ပတ် သက်ရင် ဈေးက အမြဲ dynamic ဖြစ်နေတာပေါ့။ နိုင်ငံသားတွေအတွက်က တန်ဖိုးနည်း HDB flat တွေ ရှိတယ်။ စင်ကာပူ PR ဖြစ်နေသူ လင်မယား နှစ်ယောက်ကို ဆိုရင် resale HDB flat တွေ ဝယ်ခွင့်ပြုထားတယ်။ နေဖို့ အတွက်ပဲ။ တချို့က တစ်အိမ်လုံး ဝယ်ထားပြီး ငှားစားတယ်။ အခု မရတော့ဘူး၊ ကိုယ်တိုင် နေဖို့အတွက်ပဲ ရတော့မယ်။ ငှားချင်ရင် ကွန်ဒိုတွေ ဝယ်လေ။ အပြိုင် အဆိုင် များတော့ လူငှား ရဖို့ အတော် ခက်တယ်။ အကုန်လုံးက စာတတ် ကုန်ကြပြီလေ။ အနောက်က လူတွေကလည်း ကွန်ဒိုတွေ ဝယ်နေကြတယ်။ ဘာပဲပြောပြော စီးပွားရေးမှာ အမြဲ ရှင်သန်အောင် စင်ကာပူအစိုးရက အမြဲ စဉ်းစား လုပ်ဆောင်နေတာကို ပြောတာပါ။

သူတို့နိုင်ငံမှာ national security ကိုတော့ အမြဲ ဦးစားပေးပါတယ်။ စီးပွားရေးမှာတော့ xenophobia ဆိုတဲ့ နိုင်ငံခြားသားကို မယုံသင်္ကာစိတ်နဲ့ စောင့်ကြည့်တာတော့ အတော် နည်းတယ်။ အနောက်က လာတဲ့ မျက်နှာဖြူ တွေကိုတော့ ဦးစားပေး ဆက်ဆံကြတာ များပါတယ်။ အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေး မှုကို ပိုမို ဦးစားပေးတယ်။ အစိုးရဟာ သူပြည်သူတွေရဲ့ လူနေမှုပုံစံကိုတော့

အမြဲ အလေးထားပါတယ်။ စင်ကာပူ ပညာတတ်တွေက အာဏာရ ပါတီနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့က လူတွေကိုတော့ အမြဲ ဝေဖန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဲပေးချိန်ကျရင် အာဏာရပါတီကိုပဲ မဲပေးကြတယ်။ ဒီပါတီကပဲ လောလောဆယ် လုပ်နိုင် ကိုင်နိုင်နေသေးတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။

စင်ကာပူလည်း တစ်နေ့ကျရင် လီကွမ်းယူ ဒိုင်နက်စတီများ ဖြစ်လာနိုင် မလားလို့ မောင်တိုင်ပင် စဉ်းစားကြည့်မိတယ်။ အာရှမှာက အစဉ်အဆက် အုပ် ချုပ်တယ် ဆိုတာ အဆန်းမှ မဟုတ်တော့တာ။ people centered government ဆိုတဲ့အတိုင်း လူထု နေရေး၊ သွားရေး၊ လာရေး၊ စားရေးသောက်ရေးအတွက် အကုန် ဖန်တီးပေးထားပါတယ်။ SMRT ဆိုတဲ့ အောက်မှာ ရထား၊ ဘတ်စကား၊ တက္ကစီကားတွေနဲ့ ပတ်သက်တာတွေ အကုန် ကုမ္ပဏီခွဲအဖြစ် ထောင်ထား တယ်။ public listed ကုမ္ပဏီပဲ။ တစ်လောက MRT ရထား သွားနေတုန်း အလယ်မှာ ရပ်နေပြီး ခရီးသည်တွေ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ကြတယ်။ အသက်ရှူကျပ် လာလို့ ရထားမှန် ပြတင်းပေါက်တောင် ခွဲပစ်လိုက်ရတယ်။ ဒီကိစ္စကို ပြည်သူ တွေ ကြားထဲမှာ ဟိုးလေးတကျော်ကျော် ဖြစ်ပြီး ကက်ဘီနက်မှာ ပြောကြဆိုကြ ဆွေးနွေးကြတာပေါ့။ တစ်လောကပဲ SMRT ကို ဒဏ်ငွေ စင်ကာပူ ဒေါ်လာ နှစ်သန်း ဆောင်ခိုင်းလိုက်တယ်။

နောက်ဆုံး SMRT အကြီးအကဲကို လဲပစ်လိုက်တယ်။ ရထား ဆိုတာက အချို့နေရာတွေမှာ မောင်းတဲ့လူတောင် မပါဘူး။ သစ်တဲ့လိုင်းလည်း သစ်တယ်၊ ဟောင်းတဲ့လိုင်းလည်း ရှိတယ်။ ဒီဘီဂေါက် ဆိုတဲ့ ဘူတာဆို အကြီးကြီးပဲ။ ရထားလမ်းကြောင်း သုံးဆင့် ရှိတယ်။ ရထား ပြောင်းစီးနိုင်တာပေါ့။ မြေအောက် ထဲမှာပဲ လျှောက်သွားလို့ ရတော့ မိုးရွာနေပူမှာ လူ သက်သာတယ်။ MRT ဘူတာ အဝင်အထွက်ကလည်း အကုန် auto ပဲ။ ပိုက်ဆံအိတ်ကလေး ဘတ်ဆို ကပ်လိုက်ရင် ရပြီ။ ဓာတ်လှေကားကော escalator ပါ နှစ်မျိုးစလုံး ရှိတယ်။ ရိုးရိုးတက်ဆင်း လှေကားတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ရန်ကုန်မြို့မှာ ဘတ်စကား၊ တက္ကစီကားတွေကို မောင်တိုင်ပင်တို့ ငယ်ငယ်ကလို အစိုးရက တာဝန်ယူလိုယူ၊ မယူချင်ရင် စနစ်တကျ အများပိုင် ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်း၊ ဒရိုင်ဘာတွေကို လစာ ကောင်းကောင်း ပေးထားပါ။ ဘယ်နှနာရီကနေ ဘယ်နှနာရီ မောင်းရမယ် ဆိုပြီး သတ်မှတ်ထားမယ်။ ကိုယ်ရ ကိုယ်ယူ ဆိုလို့ကတော့ ဒီကနေ့ အခြေအနေ မျိုးပဲ ဖြစ်နေမှာပဲ။ လက်မှတ်ရောင်းရငွေကို ခိုးလို့ဘတ်လို့ မရအောင် electr-
onic transfer စက်တွေနဲ့ လုပ်ပါ။